dicto completorio aliquid obtinere
uteretur a deo. uenis et lacrimis
et non profecisset: ille cum clausis
ostiis firmato diligenter oratorij.
ad eum mutauit incepans eum et
dicens. Stolide. "putas q̃ tu possis
aliquid extorquere a deo." Si nõ esset
ibi modo particũ propter priorẽ
tuũ: forte amentiam incurrisses.
Nocte quadam cum idem henricus
defuncto aliquo in ecclesiam deport
ato sedisset ante altare infirmorũ;
uator de quo dicere non possũ utrũ
angelus an homo ei apparens. sig
nauit ubi prior esset. Cui cum ille
resignasset. in infirmitorio est: sig
no respondit. Ego noui hoc bene est
ibi. Inclinansq̃ coram altari: recedẽs
et ante illa tria altaria que sunt in
abside similia faciens: chorũ mona
chorũ intrauit et non comparuit.
Sepe illum testabatur se uidisse in
choro circumeuntem in multa clarita
te. Cui cum ex pre prioris cõuersus
tunicam obtulisset et cingulum: tu
nicam recusauit cingulo suscepto.
Ego inquit cum dabo bono cuidã
monacho eberbacensi: et magis ei
proderit q̃m si ego uterer illo. Ecem
sit ei et cingulum laneũ: pretio q̃
demuli sumũ: sed uirtute p̃tiosũ
Per quem et sanitates facte sunt: et
plurimũ ualet contra stimulum
carnis. Quem cum etiam rogaret
ut se priori ostendere dignaretur:
respondit. Dñs noster nos frequẽ
ter mittit in hierusalem et alia eq̃
remota loca: et si uideret me prior
posset per eius interrogationes le
gatos mea impedire. Et adiecit. Dic
priori ut sollicitus sit circa cantan
dos fratres. ne dormiant dũ pro de
functis cantant. "quia sicut milites
congregantur ad torniamentum:
ita animie confluunt ad officia defũc
torũ. No. Puto q̃ mortui unus in
hoc officio sollicitus. dum indigent.
uicem caritatis rependant. Non
Hoc tibi uno ostendam exemplo.
de cuihardo canonico de aldensele cui vi
ri candidati hõs canonicas deferebant
Est quidã cum. Capl'. xxvii.
canonicus in aldensele cuerar
dus nomine. homo grandeuus et ar
ca officia diuina ualde sollicitus, sũ
quam aliquam horam in choro neg
ligit diũmodo incedere possit: sicut
testis est alaudus noster nouicius.
q̃nq̃ illius concanonicus. Quodã
tempore dum defectum nature pati
retur ita ut incedere non ualens lec
to decumberet. nec tamen aliquid
doloris sentiret: cũ horas suas dicẽ
non posset. quosdam uiros candi
dos in superpelliis et consuta cleri
corum certis horis adesse uidit: qui
et omnes decantabant. Quibz dictis:
dicebant ad iuicem. Modo cecamus.
et sinamus eum quiescere. Quos cũ
frequẽter contemplaretur: et filiam
sororis que ei ministrabat non pos
se illos uidere deprehendisset: intel
lexit quia animie concanonicorũ ei
essent. quibus ipse beneficia impẽ
derat. Quia ad sacramẽta corporis
et sanguinis xpi festino. diuersis
hic uisionibus finẽ impono.
Incipit prologus in ix. distinctionũ

Loquturus tenum de sacramēto
corpis et sanguinis dñi nri
ihu xpi. cum timore illud at
tempto: quia ubi sola fides operatur
et racionis iudicii excludtur. non
sine periculo discutitur. Vnde nichil
noui siue mustrati inde dicere psu
mo; sed que sancti siue doctores eri
nuy de illo senserūt sūmatim reph
cabo. Adiciam et exempla plurima.
que michi a personis probatis me
mini recitata, in quibus si aliqua fue
rint questione digna; ut scrupulus
removeatur tua discutiantur int
rogacione. Explicit prologus. Capl'

De sacramēto corporis primū.

De sanguis dñi nri ihu xpi interro
gato quid sit sacramētum. que
res sacramenti. que causa institucionis. q
forma. quis modus conversionis uel suspa
De godeschalco de wolmur ij. onis.
steute qui xpm sub specie infantis in ma
nibus suis uidit. iij.
De adolpho sacerdote qui in hostia uidit
uirginē cum infante. deinde agnū. postea
carnificum. iiij.
De episcopo liuonie qui xpm uidit in
altari. v.
De sacerdote de wirkindisburgh qui
in canone dubitans uidit crudā carnem.
De sacerdote qui hostiam in ore vi.
ob maleficia seruans de ecclesia egredi
non potuit. vii.
De corpore dñi in ecclesia furato quod
a bobus in agro proditum est. viii.
De apibus qui basilicam corpori dñico
fabricauerunt. ix.
De pena mulieris paralitice propter
corpus dñi quod sicp caules suos seminauāt

De muscis que carcerem corpus dñi x.
in hora sumpcionis uolitans mortis penā
soluit. xi.
De muribus qui hostias non benedictas
rodentes luceras non tetigerūt. xii.
De corpore dñi quod in flumen proiectū
hereticos diuersit. xiii.
Item de corpore dñi quod naue cōfracta
ad reliquas natauit naues. xiiii.
De corpore dñi quod colonie de manib
sacerdotis labens lapidi miraculose impressū
De hostiis in antrode clericorum xv.
insania excussis. xvi.
De ecclā cōbusta et de corpe dñi intacto.
De abbate daniele qui formam xvii.
sanguinis uidit in calice. xviii.
De heilardo sacerdote de wuminsdorp.
qui formā humani cruoris uidit i calice.
De eine hildenshemensi qui in xix.
canone uidit calicem cum dubitaret san
guine dñi eruberantem. xx.
De herrwico scolare qui uidit formam
sanguinis in calice in risene. xxi.
De hildebrando sacerdote de meslede qui
uidit speciem cruoris in calice cum duob
militibus. xxii.
De corporali sacramento infuso
qui ablui non potuit donec inclusa dubi
tans illud uideret. xxiii.
Item de corporali infuso in quo sangui
humanus apparuit. xxiiii.
De infirmo cui abluctio conuersa est in
sanguinem. xxv.
De nobili femina cui ultima abluctio
p panē suscepta cōuersa est in sanguinē
Quales esse debeat uita sacerdotū. xxvi.
Que exigantur in sacerdote xxvii.
ut corpus xpi possit conficere. xxviii.
De sacerdote claustri in cuius manib

infra canonem xpristus uisus est. xxix.
De hermanno abbate in cuius manibus
henricus de hart xpin uidit in missa. xxx.
De sacerdote qui infra canonē a terra sus
De ulrico monacho xxxi. pendetur
uidariensi. xxxii.
De sacerdote cui dns tantam contulit de
uotionē ut uenter eius disrumpi uideatur
accedens ad altare. xxxiii.
De irischmude que hostiam in elevatione
admisiar cristalli uidit perlucidam. xxxiiii.
Item de deuotione eiusdem eiusdem quando
communicabat et de claritate quam uidit
super altare in canone. xxxv.
De femina religiosa brabantie quam
xpe propriis manibus communicauit.
De hildegunde uidua quam xxxvi.
xps per septim communicauit. xxxvii.
De conuerso liuonie qui communicare
deliderans hostiam reperit in ore suo.
Item de erkenbaldo de xxxviii.
burdem cui idem contigit cum et ob occa
sionē cognam sacramētū fuisset negatū.
De corporali dulcedine xxxix.
sanctimonialis quā percepit in cōione.
De conuerso qui communicaturus xl.
uidit xpm sanguinē suū quasi stillare
in calicem. xli.
De conuerso qui uidit in os alterius con
uersi sacerdotē mittere puerū pulcherrimū
De mauricio episcopo parisi xlii.
ensi qui in fine suo per sacram communio
nem sensum recepit. xliii.
De puerulo qui hostiam non benedictā
non esse corpus dni deprehendit. xliv.
De conuerso qui per deliderium communica
di spiritum meruit prophetie. xlvi.
De femina religiosa que communione
sibi negata dulcedinē eius sensit in gutte

Item de abbissa q̄ intra sensit dulcedinem
in sacra communione. xl.

re similiter illius adeum ex remoto papiēs.
De fera que solo corpore domini xlvii.
nostri thesu cristi uixit. xlviii.
De milite qui uirtute sacre cōmunionis
in duello triumphauit. xlix.
De milite qui suspensus mori non potui
it donec corpus xpi percepit. l.
De ancilla sacerdotis que gracia dnica
corporis sensum recepit. li.
De milite qui coram xpi corpore in luta
uentam petens luti immunditias nō sensit.
De hereticis qui in ecclesiis lii.
furati sunt corpus dni et uno propter
hoc suspenso. liii.
De sacerdotibus idigne cōficientibus.
De sacerdote in hademar qui liiii.
carbones uisus est mastricare in percepti
one sacramenti. lv.
De sacerdote frisone qui calcauit corpus
De petro medico qui sub lvi dni
specie panis tantū credidit esse sacramen
tum et non rem sacramenti. lvii
De sacerdote malo a quo infans xpus
in missa facem auertit. lviii
De eo uino sacerdote qui corpus dni in
missa perdidit. lix.
De damele abbate qui in calice reperit
crudam carnem. lx.
De sacerdote sine oblatis celebrante
quius sacer ignis manus denorauit. lxi.
Item de alio qui sine oblatis celebrēs
crucifixū uidit lacrimantem. lxii.
Quomō sacra eucharistia sumi debeat.
De uetero conuerso qui carbones lxiii.
sumere uisus est loco sacramenti. lxiiii.
De conuerso proprietario qui corpus dni
nri ihu xpi sumere non potuit. lxv.
De hostia que in belle de corporali resilu
uit obuerniculū in ea decorum.

De corporali quod ob tactum levi. impregnate sanctimonialis sanguineam contraxit maculam. levii.

Item de corporali quod godeschalcus in exsiccatione cupit et divina virtus repa rauit. Explicuit capitula.

Incipit nona distinctio de sacrificio corporis et sanguinis dni nri ihu xpisti. Capim. i.

Universa ecclie sacramenta: corporis et sanguinis christi sacramentum precellit. In qo iua. veritas et uita. Via: quia digne accedentes ducit ad deum. Unde et viaticum dicitur. Veritas: quia edentes xpo incorporat. Unde et sacra communio uocatur. Vita: quia xpo incorporatos in anima mori nō sinit. Unde et eucharistia dicitur: id est bona gracia. De primo saluator dicit. Ego sum panis uiuus qui de celo descendi. Ecce uia. Qui descendit qie est et qui ascendit. secum ducens omnia membra sua: alia in re. alia uero in spe. De secdo item dicit. Caro mea uere est cibus et sanguis meus uere est potus. Ecce veritas. Sit et de tertio. Qui mādducat panem hunc uiuet in eternū. Ecce uita. Simile intelligas de calice. Sed absq; mysterio de corpore et sanguine xpi in nona distinctione tractandū sinsuco: quia in numerū nouenarium phylosophus exterminatorū oim. id est morti assignauit: et xpe qui ē uita omni nona hora diei in cruce expiauit. Sacramentū hoc. fit in commemoracionem dnice mortis. Unde apostolus in prima epla ad tessalonicenses scribit dicens. Quocienscumq; manducabitis panem hunc. et calicem bibetis. mortem dni annuciabitis id est representabitis donec ueniat. ad iudicium scilicet. Ita glosa exponit. Apparente eo in gloria: cessabit figura. Omnia que in superioribus distinctionibus dicta sunt. scilicet de conuersione. de contritione. de confessione. satisfactione et simplicitate. quedam sunt preparamenta ad hoc sacramentū. Nulle etiam uisiones magis fidem roborant. qm nam eum quem sub specie panis et uini latere credimus: oculis corporeis intuemur. No. Antequm uisiones edisseras peto ut breuiter me expedias. quid sit hoc sacramentum. que res sacramenti. que causa institutionis. que forma. quis modus conuersionis: quis modus significationis. Noū De sacramento eucharistie hac tantum est cū timore ac reuerencia: quia magis in illo operatur fides qm ratio humana. Audi tamen breuiter que maiores nri de illo senserūt. Tria sunt in sacramento hoc considerandā: vnū quod tantum est sacramentum alterum quod est sacramētum et res. tertiū quod est res et non sacramentum. Noū Quid est sacramentum tantum? No. Species uisibilis panis et uini. No. Quid est sacramētum et res? No. Corpus xpi propria et sanguis. Noū Quid est res et non sacramentum? No. Mistica xpi

cerd. ecclesie scilicet unitas. No. Cur
dicitur sacramentum? No. Quia sacre
ri signum. Aliud ibi uidetur et aliud ibi
creditur. No. Que fuit causa institu
tionis? No. Quia dns ut dicat eu se
bius corpus assumptum ablaturus e
rat ab oculis mis. et illaturus sideri
bus. necesse erat ut in die cene sacra
mentum ueri corporis et sanguinis
consecraret: ut coleretur iugiter per
misterium. quod semel offerebatur m
pretium. No. Que est utilitas in hac
institutione? No. Duplex est in eo
utilitas: quia in eius perceptione au
getur iustitia id est caritas: et est me
dicina cotidiane infirmitatis. Vnde
augustinus. Iteratur cotidie hec ob
lacio licet xps semel passus sit. quia
cotidie peccamus peccatis sine quibus
mortalis infirmitas uiuere nō potest.
et quia cotidie labimur. cotidie xps
pnobis mistice immolatur. No. Que e
forma huius sacramenti? No. Fo
rma attenditur in uerbis et in rebus.
In uerbis: quia cum hec uerba profe
runtur. hoc est corpus meum. et post.
hic est sanguis meus. conuersio fit
panis et uini in corpus et sanguinem
xpi. Vnde ambrosius. Sermone xpi
hoc conficitur sacramentum. quia ser
mo xpi creaturam mutat: et sic ex
pane fit corpus xpi. et unum cum aqua
in calicem missum fit sanguis. conse
cratione uerbi celestis. No. Quis est
modus conuersionis? No. Modus
est ineffabilis. Panis ut dictum est cum
hec uerba proferuntur. hoc est corpus
meum. dei uirtute per ministerium sacer
dotis transit in corpus xpi. Simile
intelligas de uino: manentibus tamen
accidentibus. colore scilicet pondere et
sapore. No. Potest de aliquo grano
nisi de frumento hoc sacramentum con
fici? No. Sicut sanguis nō conficitur
nisi de uino et hoc expresso: ita nec cor
pus xpi nisi de frumento et hoc ī panem
redacto: quia dns grano frumenti se
compauit nec non et panis. No. Quis
est modus sumptionis? No. Dupli
citer sumitur: spiritualiter et sacra
mentaliter. Bonus utroq; modo manducat: malus uero sacramentaliter
tantum. Sic non manducans manducat et econuerso. No. Quare sumi
tur sub duplici specie. cum sub utraq; xpus sit totus? No. Vt ostenderetur
totam naturam humanam suscepisse:
ut totam redimeret. Panis enim ad
corpus. sanguis ad animam refertur.
Hec tibi breuiter dicta sufficiant. qa
in sententiis de his plenius tractatur.
No. Cum omnia que dicta sunt credam:
quatuor michi tamen probari deside
ro non sententiis sed exemplis. Pri
mum est q sub specie panis sit uerum
corpus xpi natum ex uirgine. secundum.
q sub specie uini sit uerus eius sanguis.
tertium. q digne conficientes siue com
municantes mereantur gratiam. in
digne autem penam. No. Dicam tibi
plura de singulis exempla fidei mis
satis necessaria: que michi a psonis
probatis sunt relata. de godeschalco
de uolmutsteine qui xpum in specie
panis uidit in manibus suis. ij.

Fuit apud nos monachus quidam
godeschalcus nomine de castro
quidem uolmutsteine oriundus: et

in manibus ecclesie coloniensis canonicus,
Ante conuersionem satis extiterat lubri
cus; sed bene moriturus. Modica ei
scientia litteratum merat; sed spiritus
scientie et pietatis ad magnam uite
perfectionem illum proueserat. Hic
cum ante hos sex annos in die natali
tis dñi ad priuatum quoddam altare
missam cum multa deuotione et lacri
mis ut ei moris erat inchoasset, scili
cet puer natus est nobis. Facta que trans
substantiatione; iam non in manibus
suis speciem panis, sed infantem pul
cherrimum immo speciosissimum illum
prefilijs hominum in quem et angeli
prospicere concupiscunt: tenuit et vi
dit. Cuius caritate succensus, et inuen
pulchritudine delectatus: complexus
est eum ac osculatus. Timens ta
men moratur propter circumstantes
super corporale dilectum posuit; et
ille ut unissa perfecta posset formam
sacramentalem resumpsit. Quindiu
ille beatus uidit speciem infantis;
nullam ibi uidit speciem panis et
conuersio. Qui cum nescio cui uisio
nem reuelasset, tacta persona sua
et ille alius: quodam die de auctoritate
tante uisionis interrogatus me
audiente respondit. Certissime illa
die xpis hic uisus est; et michi plus
dicere noluit. Postea duobus sacer
dotibus theoderico scilicet de lureke
et constantino uisionem reuelauit.
Quod intelligens wimandus infirma
tus noster: posito eo in infirmitorio
ait. Bone frater godeschalce: uidisti
in missa saluatorem? Respondente
illo simpliciter etiam: adiecit. In qu

forma? In forma inquit infantis. Et
ille. Quid fecisti ei? Respondit. Osculatus sum eum ante os suum. Ad quod wimandus. Et quid postea actum est? Ego autem super altare eum posui; et reuerso eo in formam priorem sumpsi illum. Eadem moriens confessus est abbati nro dno henrico. Nonne gloriosa sunt que dicuntur. Sed mirum si talia aliquando reuelantur etiam malis sacerdotibus. Mo Sunt bonis ad bonitatis remunerationem: ita non minus quam dnis malis sacerdotibus se ostendere dignatur ad correctionem Verbi causa. de adolpho sacerdote q̃ in hostia uidit uirginem cum infante. agnum

Cum dnis & crucifixum. iij.

Alybas predicam uisionem uisitandi gratia pergens in frisiam cuidam militi reuelasset, ille adolpho de dieterne reuelata replicauit. Quod ubi ille audiuit: suspirans ait. Ad quid dnis deus uiris sanctis et in fide perfectis talia ostendit? Michi peccatori mei que similibus qui sepe de hoc sacramento dubitamus. huiusmodi uisiones deberent reuelari. Die quadam cum idem adolphus missam celebraret. et ante agnus dei hostiam leuasset ad frangendum. in ipsa hostia uirginem in sede residere infantemque in sinu seruare contemplatus est. Nosse uolens quid esset et altera pre: mor ut hostiam uertit agnum in ea conspexit. Quam rursum inspiciens uidit in ea quasi per uitrum xpm in cruce pendentem capite inclinato. Videns hoc sacerdos extimuit. diu stas et deliberans: utrum ibi subsistere uel

missam perficere deberet. Cuius fe-
libus dis placatus sacramento formā
priorem reddidit; et ille missam per-
fecit. Cumq; populus de tanta mora
miraretur, ipse ambonē ascendens
cum lacrimis populo uisionem retu-
lit: et signati sunt eadem hora ab eo
hominis quinquaginta. Erat enim
octaua apostolorū petri et pauli. Sic
mirar si sic perspicate et tam iocunde
sicut godeschalcus eum uidere non
potuit quem cotidie sibi ad iudicū
immolauit et sumpsit. Habebat enim
conscientiā. Super tamen audiui
quitam suam occasione ut spero
eiusdem uisionis emendare incipiat:
et feminā in monasterio sanctimoniali-
um in cunengen locare proponat.
Hec michi a bernardo monacho uro
recitata sunt: ipsiq; ab eodem addito.
Saluator corpus suū uerituē in hoc
sacramento ut prefatus sum bonis
sacerdotibus ostendere dignatur ut cō
solentur: in fide mutantibus ut eri-
gantur. male uiuentibus ut terrean-
tur. Ecce exempla. De epō liuonie
qui xpm uidit in altari. iiii.

Venerabilis episcopus liuonie
et magister lambertus dera-
mus sanctorum aplorū in colonia,
cum ante annos paucos simul ad
curiam pergerent imperialem: et
in uia de scripturis sermocinarem-
tur. eciam mencio habita est de cor-
pore dni. Dicamo in hoc sacramēto
esse uere fidem xpianā; episcopus
respondit. Ego noui sacerdotem
qui nuper oculis corporalibus xpm
in altari uidit. A quo cum desiderius
personā tante uisionis dignā tunc
extorquere non posset, ultima die
quando separandi erant ab inuicem
episcopus ei confessus est quia ipse
esset. Hec idem decanus retulit prepo-
sito pleisensi: et ipse michi. Et uero de
ius dubitantibus de hoc sacramento
etiam suam carnem ostendat: sub
sequens sermo declarat. De sacerdote
qui infra canonē dubitans uidit
crudam carnem. v.

Dudū puto duos annos esse
elapsos: q̄ sacerdos quidam de sacra-
mento corporis xpi dubitans ī cas-
tro cui nomen wirkinsburgh celebra-
uit. Qui cum in canone de tam mi-
rabili conuersione panis in corpus
xpi hesitaret. dns ei in hostia carnē
crudam ostendit. Hanc cū uidisset
uir nobilis widekinus stans post ter-
gum eius: ducta missa sacerdotem in
partem traxit, et quid infra canonē
egerit uel cogitauerit diligenter in-
quisiuit. Ille uero tam de uisione q̄m
interrogatione territus; confessus
est et non negauit se eadem hora de
sacramento dubitasse. Et retulit u-
terq; se crudam carnem in hostia vi-
disse. Idem widekinus filiam habet
sifridi de trunkel in coniugio filiam
scorsis abbatisse de rindorp, que michi
anno preterito eandem uisionē reci-
tauit. Vis etiam nosse q̄ male uite
sacerdotibus dns ostendat q̄ ab eis cru-
cifigatur? No Volo. No Iudex uisi
onem terribilem. De sacerdote q̄ hosti-
am ī ore ob maleficia seruās de ecclia
egredi non potuit. vi.

Sacerdos quidam luxuriosus

feminā procabatur. Et cum illius nō
posset habere consensum, dicta missa
corpus dñi mundissimū in ore tenuit:
spectans si sic illam oscularetur, qd
vi sacramenti voluntas eius ad suos
libitus inclinaretur. Sed dñs qui p
zachariam prophetam conqueritur
de huiusmodi sacerdotibus dicens. et
me crucifigit gens tota die: tali or
dine maleficia eius impediuit. Cū
exire uellet de ostio ecclesie, sic sibi cres
cere videbatur: ut laquear oratorij
uertice pulsaret. Territus miser hos
tiam de ore suo extraxit, et quia men
tis inops erat in angulo ecclesie eā
sepeliuit. Timens uero ulcionem di
uinam super se cuius uenturam:
sacerdoti cuidam sibi famulari cō
fessus est sacrilegium. Qui simul ad
locum accedentes: reiecto puluere
non repetierūt speciem panis sed
formam licet modicam hominis ī
cruce pendentis. Erat eni carnea et
cruenta. Quid postea de ea factū sit
uel quid sacerdos egerit non recordor:
quia diu est ex quo hec michi ab hor
mano cantore uiro cui historia satis
nota erat recitata sunt. No Deterior
iste fuit crucifixoribus xpi. Mo Verū
est quia si illi cognouissent, nūquam
dñm glorie crucifixissent. Iste cognitū
contempsit, contemptōdo crucifixit.
Iam tibi satis probatū arbitror q sub
specie panis sit uerū corpus xpi: et
tam a malis qm a bonis sacerdotibus
conficitur. No Si sacerdotes omnis
talia audierint auditis qz cecderint:
puto q plus qm modo deifica sacra
menta honorabunt. Mo Satis
mirabile est q nos homines pro quo
rum salute hoc sacramentū institu
tum est tam repidi sumus: cū bruta
animalia uermes et reptilia in illo
creatorem suū recognoscant. De
corpe dñi in ecia fincato quod a bob
n uilla que mucentur. VII.
Homelie dicitur: nocte fures ecclesiā
infrugentes inter cetera etiam sci
nū cum corpore dñi inde tulerunt.
Qui cum michil aliud in eo preter
reliquias et puridem cū sacramento
reperissent: nil profectis de eis aran
tes eandem puridem sup sulcū agri
ille prorum ponentes confusi re
cesserūt. Mane cum rusticus quidā
cum aratro et bobus in eodem agro
arauit: uemissent qz animalia iux
ta puridem stupentes steterūt. Quo
cum arator stimulauit nec procede
rent, nūc recalcitrando nūc erubes
cendo: iratus aut. Quis diabolus est in
bobus istis? Non eni clare uidere po
terat: quia in cortu diei arabat. Di
ligenius tamen circumspiciens:
deprehendit ante pedes bouum puri
dem et sacrum ecclesie sue iuncta illā
Tunc causam rebellionis non igno
rans, omnibus in agro dimissis in
uillam reuertitur: tam sacerdoti qm
ceteris que acta sunt referens. Tūc
omnes simul in agrū descendentes
cum cruce, thuribulo, cereis, cop
dñicum in ecclesiam reportauerūt.
Iste processionem iuxerūt godfri
dus prior de honere: qui michi ista
recitauit. Similem honorem et asi
ni exhibuerūt de platea in lutum
destruendo: sicut me dixisse memo

distinctione quarta. capto nonagesimo
octauo. Audi mihi de uermiculis. De
apibus qui basilicam corpi dñico fab
ricauerunt. viii.

Mulier quedam cum apes multas nutriret. et
ille non proficerent imo passim mo
rerentur. cum contra hoc remedium
curam quaq; quereret; dictum est ei
quia si corpus dñi inter illas locaret
mor lues ipsa cessaret. Que ecclesiam
adiens et se communicare uelle simu
lans. corpus dñi sumpsit: quod statim
a sacerdote recedens extraxit. et in uno
ex alueolis illud locauit. Mira dei
potentia. Verumtamen creatorem ag
noscentes. de fructibus suis dulcissimis
hospiti dulcissimo capellulam mire
structure fecerunt: in qua altare eius
dem materie erigentes. sacratissimum
corpus super illud posuerunt. Et bene
dicit dñs operibus eorum. Processu
temporis cum femina idem uasculum
aperuisset. et iam dictum oratorium
considerasset expauit: currensq; ad
sacerdotem confessa est ei omnia. et q
egit et que uidit. Tunc ille assumptis
proximis suis ad uasculum uenerunt
apes circumuolantes et in laudem cre
atoris bombizantes abegerunt. capel
lule parietes. fenestras. tectum. cam
panile. ostium. et altare admirantes
corpus dñi cum laude et gloria retule
runt. Licet mirabilis sit deus in sanctis
suis: mirabilior tamen in suis minis
tris predicatur. Ne ergo aliquis de
cetero tale aliquid presumat: referam
tibi rem terribilem quam michi ano
preterito magistra de insula sancti
Nicolai recitauit. De pena mulieris

paluere propter corpus dñi quod sup erules
huit in eadem seminauerat. ix.

In insula puella quedam obsessa
laica tamen: quam et ego ibidem uidi.
Requisitus dyabolus a quodam sa
cerdote cur tanto tempore tam crude
liter hartdyka de cogniome torqueretur:
per os puelle respondit. Quare? Be
ne et optime meruit. ipsa altissimum
sup olera sua seminauit. Qui cum
uerbum minus intelligeret: nec ille
exponere uellet. sacerdos feminam
adiit: quid de ea dyabolus dixerit
exposuit: monens ne negaret si in
telligeret. Que statim culpam con
fessa est dicens. Verbum bene intelligo:
quod nunquam tamen homini a me
publicatum est. Quando iuuenculam
eram et ortum exolendum suscepissem:
nocte quadam mulierem uagam
hospitio recepi. Cui cum damna ter
ri mei exposuissem. asserens omnia
olera ab eruces deuorari: respondit
illa. Bonam te ministrabo medicinam.
Accipe corpus dñi et commiue illud:
sicq; super olera spergas et statim
lues cessabit. Ego misera cui mane
cura erat de orto quam de sacramento:
cum in paschya corpus dñi suscepisse.
et extractum de ore fecisse sicut edoc
ta fueram. quod oleribus in remedium.
michi teste dyabolo factum est in
tormentum. No Crudelior erat muli
er hec ministris pylati: qui ihesu mor
tuo pepercerunt. ne ossa eius commin
erent. No Idcirco usq; hodie luit pec
catum illud maximum: et sunt crucia
tus maudita. Attendant hanc penam
et si non culpam. qui deifica sacramen

ta ad lucra temporalia uel quod eternabilius est ad maleficia conuertitur. Cuiuiuermes si reuerentiam circa hoc sacramentum negligant. aliquando pena multantur. De musca que circa corpus dni hora sumpcionis volitans mortis penam solut. x.

Anno preterito cum quidam ex sacerdotibus nris coram episcopo theodorico missam cotidianam de dna nra sca maria celebrauit: in qua hora fractionis musca grandis circa et supra calicem volitare cepit ita importune. ut quasi in uelle intrare uideretur. Sacerdos timens ac timens ne manus haberet occupatas. et muscam exsufflaret nec proficeret: henricum diaconum qui hora eadem episcopo pacem porrigebat. tussiendo crebrius aduocauit. Tunc illa alacri volatu alcius labens presumpcionis culpam ibi luit: quia post modulam completa sumpcione atq; ablucione mutuente sacerdote quem turbauerat quasi lapillus inter corporale et calicem ex tracta ruit. Quam diaconus de altari proiecit. No Satis me delectat horum oratio. Mo Etiam dns in simplici panne tanto sacramento assignato quadoq; miracula operatur. De mulieribz qui hostias nō benedictas prodentes locis nō tangerent. xi.

Dum dn ānus ut puto transiit: q; hostie plures a ministris propter fissuras siue puncilas reprobate in cberbacho: in fenestra altari cōtigua proiecte sunt. Accedentes uero mulieres minuta que erant extra circulos deuorabant. Literas et que mutus erant nullo penitus ledebant. Sacrista ista considerans: reputauit pro miraculo. No Quid est quod q; muses uel uermes in sacramēto altaris comedūt Mo Species tantū. In illa xpc uidetur et tangitur: et ab indignis iniuriat Corpus eius uerū quod sub illa latet. glorificatū est. Et quia immortale est non potest corrumpi: quia splendidum est non potest a nobis uideri: quia subtile est non potest a nobis palpari. A sacerdote quidem tenetur sed non tangitur: nisi mediante specie. Species qsa uidetur: tangitur: frāgitur: masticatur: sacat. corrūpitur. et iniuriatur. Quādo aliquot horum attribuitur corpori xpi: de specie debes intelligere. Tanta est gloria huius sacramenti ut non solum bruta in quibus anima motabilis est. sed et insensibilia elementa uirtute illius sentiant. Verbi causa. De corpore dni quod in flumē proiti hereticos di

Tempore illo quādo uersuti manifestari ceperunt heretici albienses. quidam maligni uirtute dyabolica suffulti. quedam signa atq; portenta ostenderūt: quibus et casde hereses roborauerūt. et multos fidelium in fide subuertere ūt. Super aquas ambulauerūt: et non sunt submersi. Cernens hoc sacerdos quidam fide catholicus et uita religiosus. sciens uera signa cum falsa doctrina esse non posse: corpus dni cum pyxide ad flumē ubi illi populis suas ostensuri erant uirtutes deportauit. Dixit q; in audientia omn. Aduro te dyabole per eum quem in manibz porto:

de corpe xpi

ne in hoc flumine ad huius populi subuersionem per hos homines tanras excercias fantasias. Post hec uerba illis super undas fluminis ambulantibus ut prius: sacerdos turbatus corpus dñicũ in flumen iactauit. Mira xpi potentia. Nox eñ ut celeriũ tenuit tetigit sacramentũ. fantasia cessit ueritati: et pseudo illi. frẽ quasi plũbum descendentes in profundũ sunt submersi. Puris uero cũ sacramento statim ab angelis sublata est. Videns sacerdos hec omnia de miraculo quidẽ exultauit: sed de iactura sacramẽti doluit. Totam uero noctem in lacrimis et gemitu transiens: mane pridem cũ sacramento reperit super altare. Hi nobis eodem tempe relata sunt. Aliud in mari de corpe dñi contigit miraculũ

Item de corpe dñi quod naue confracta ad reliquias naues natauit. xiii.

Quando in illa magna expedicõe naues ex omni pte alemanie congregate mare intrauerũt: ob causas diuersas preceptũ est sacerdotibus ne in aliqua naui corpus dñicũ seruaretur. Que cum omnes iussis obtemperarent: una sola nauis frisonum obedire noluit: que eccius inobedientie penã soluit. Dei siquidem iudicio confracta est: et puris seruans corpus dñi cum ceteris que in naui erant cecidit. Homines uero alius nauibus subuenientibus liberati sunt. Et ecce iudeum cum uidimus pridem in pelago natãtem: que tam celeri motu ad naues festinabat ut uelificare uideretur. Que cũ in nauem una recepta fuisset: aliud in ea uisum est miraculũ. Cũ operculũ esset patulum nec zona arcta nodũ firmatũ: inter undas illas procellosas nec una quidem guttula intrauit. Hermannus decanus sancti gereonis in colonia qui presens fuit et hec uidit: pro magno miraculo ea solet recitare. Terra etiam in hoc sacramento suũ recognoscat auctorem.

De corpe dñi qd' colonie de manibus sacerdotis labens lapidi miraculose impressũ est. xiiii.

Celebramus sancte columbe in colonia cũ in quadã sollempnitate paschali populũ communicaret. hostia de manu eius lapsa cecidit sup pauimentũ lateribus stratum. Vt autem dñs se ostenderet dñm terre sicut et maris: mox ut hostia quantũ ad speciem mõdia ponderis lapidem tetigit. lateris illi durricia cessit: ita ut circulus et littere in illo apparerent. quemadmodũ fieri solet cum molli cere sigillũ impũmitur. Sacerdos territus mox hostiam leuauit: et lapidem eruit. In quo cum tam qpe qm̃ multi alij tantum miraculũ uidissent et expauissent: consilio mops sacerdos. locũ tam mirabiliter hostia signatũ rasit: puluerẽ ponens inter reliquias. Hunc miraculo arnoldus monachus noster dicit se interfuisse. Vt etiam dñs ostenderet in aere potentiã suam: tale qd fieri permisit.

De hostiis in anuiode clericorũ insania ereptis. xv.

In ulla que haynrode uocatur. sacerdos quidam est nomine everardus. Hic ante annos paucos ad ecclesie eiusdem festiuitatem uicinos sacerdotes cõuocauit. Sollẽpnizãtibus

eis in uesperis circa altare et missam
entibus: vnus ex eis que super altare
cum corpore dñi pendebat casu e
uertit: et quinq; ex ea hostias excussit.
Quod ubi comperiũt ceteri: mox orga
na sua suspenderũt. Quercentibus eis
hostias et non inuenientibus: populo
circo et foribus obseratis. dñi omnes
angulos perscrutarentur nec com
parerent: vnus eorũ diuino nutu
ambitũ qui erat circa murũ ascen
dit. ubi easdem hostias in modum
crucis dispositas attendit. Erat
enim idem circuitus multo altior pri
di. Obsequiens aer dño suo. corpus
eius de pyride lapsum excepit ne super
terram laberetur: ubi ab angelis sus
ceptum in loco illum sublimiõ deporta
tum est. hec michi a mechilde magistra
de uosemmich relata sunt. Cognouit
et ignis sacramenti huius uirtutem.

De ecclesia cõbusta et corpore dñi intacto. xvi.

Non est
dum q; quedam ecclesia in pro
uincia nra exusta est. Cumq; omnia
que arenari poterant in cineres fuisset
redacta: flammis soputis homines in
trantes solam pyridem cum corpe xpi
illesam super altare repererũt. Quod
pro miraculo magno sicut reuera fu
it contrado priore loci sancte maurie et
alijs qui pluribus referentes deo glori
ficauerũt: plurimũ per hoc in fide
confortati. Ecce habes ex his q̃ dicta
sunt euidentissima argumenta. q̃
omnia creature. rationabilis ut homi
ni. irrationabili. ut animalibus. i
sensibili. aque scilicet terre. aeri. et
igni: manifesta sit uirtus diuini
huius sacramenti. No Satis mu
lti probatũ est q; sub specie panis
sit uerũ corpus xpi: nũc autem ue
rum eius sanguinẽ esse sub specie
uini similiter multis exemplis osten
das. Do Floreris consimiles cau
sas esse subsequentium uisionũ quas
et precedentium. Quibusdam in uis
is forma sanguinis ostenditur ad
devotionis siue remuneracionẽ: de
sacramento dubitantibus. ad con
fortacionẽ: male uiuentibus. ad correp
cionem. Ecce exempla. De abbate da
niele qui formã sanguinis uidit in
calice. xvii

Bone memorie daniel abbas scoraue. quoq;
prior noster. cum die quadã missã
celebraret: formam humani san
guinis in calice uidit. Et quia tunc
temporis non fuit sibi conscius alicui
us mortalis: eandem uisionẽ neq;
quã sibi ad iudicium sed ad consolac
ionem contesam speraui. Huius
uisionis testis est gerhardus mona
chus noster. aliquando cõcanonicus
eius in maiori ecclesia colonie. Com
paretur uisio hec uisioni godeschal
ci. qui dñm uidit sub specie panis i
forma infantis. sicut dictũ est supio
sedo. Porro q; aliqui forma sanguinis
quibusdã de sacramẽto dubitantibus
ostendatur ad confortacionẽ: sermo
sequens declarat. De hyelardo sacer
dote qui formã humani cruoris in
hyelardus calice uidit. xviii.

sacerdos de wuinnsiep cum i
die quadam in ecclesia cum dicta mis
sam diceret. et de sacramento ex imis
sione diyaboli periculose dubitaret:

quando uentū est ad oratiōnē dōīcam
ubi calix discooperitus deponi solet: hu
mani cruoris speciem in illo uidit et
expauit. Ac si ei diceret dōīs. Si nō cre
dis sacramento: ueritatem discas ex
perimento. Et cum fides uia sit ad
speciem: species hec sanguinea te re
ducat ad fidem. Durauit autē forma
illa usq; ad sumptionē. Interfuit eidē
misse hildebaldus comes de lundere:
uir fide et opere parū catholicus. Hey
lardus uero sibi timens. magistro io
hanni decano aquensi uisionē retulit:
a quo ego illam didici. Qr autem hu
iusmodi uisiones q̄nq; fiant nō solū
ex culpa sacerdotis. Imo etiam ex per
fidia circumstantiū: subsequēs pro
bat exemplum. de eiue hildesheimensi
qui in canone uidit calicem cū dubi
tare sanguine dōī exuberantē. xx

Retulit michi iam dictus magist
Iohānes aliam de sanguine dōī
uisionē satis terribilem. Cū in eccl̄ia
sancte walburgis in hildensheym: un
de ipse oriundus est. sacerdos missam
celebraret nomine alberto: cuius qui
dam post tergū eius stans. cum ea q̄
ibi tractabantur minus crederet. li
quorem ita in calice exundare uidit:
ut ad instar olle feruentis super effun
ens totam altaris superficiem operi
ret. Qua uisione satis est territus: et
spero q̄ per illam ad fidem sacramēti
sit reductus. Habebat autē liquor
exuberans formā sanguinis humani.
Ac si ei uoce xp̄i diceretur: Ego iam
cruciatus propter te sicut aqua effusus
sum: et tu de medicina mea dubitas.
De Iserwino scolare qui uidit formā
sanguinis in calice in rysene.

Iohannes pastor de rysene Cap̄. xx.
frater carnalis monachi ord̄ī bernardi
missam quadam die celebrauit: et mi
nistrauit ei scolaris quidam adultus
nomine herwicus. Qui cum post per
ceptionem corporis et sanguinis xp̄i
uinū calici infunderet: uisibilis cruo
ris formam in eo uidit. Sacerdos uero
uidere non potuit: et ideo forte quia ipse
in culpa non fuit. Idem adolescens cleri
catum deserens factus est miles: et usq;
hodie se xp̄i sanguinē fundere ostē
dit quia multos depredatur et affligit.
Referam tibi aliam uisionē de qua mi
chi non constat utrū propter sacerdo
tis aliquod meritū siue culpam. uel
circumstantiū ostensa sit. De hildebrā
do sacerdote de mestede qui uidit spēm
cruoris in calice cū duobus militibus

Hildebrandus sacerdos. xxi.
de mestede iuxta conuardiam cū
die quadam missam celebraret: stā
transubstantiacione sanguinē sepe
dicto modo transformatū uidit in ca
lice. Volens tanti miraculi habere tes
tes: duos milites ex suis prochianis
qui eidem misse interfuerant aduocauit.
Qui cum non uinū sed cruoris speciem
cum sacerdote uidissent expauerunt
ualde: multū tamen confortati sunt
in fide. No Satis expeditus sum de
sacerdote et circumstantibus: sed mi
ror si aliquādo huiusmodi miracula
contingāt propter eos qui p̄sentes nō
sunt. No Etiam frequenter. De cor
poralī sacramēto infuso q̄ abluī nō
potuit donec ecclesia dubitās ill
sacerdos quidam uideret. xxij.

in dyocesi coloniensi quadã die missã celebrans iusto dei iudicio calicem cũ sanguine in canone fudit super corporale. Quod statim humanam cruoris concepit formã. Cumq; dicã missã sacerdos minus mirans super calicem illud latusset: rubeũ colorem abluere non potuit. Tunc amplius territus orationes ordinibus prorhanis suis instituit: corporale lauit sed nõ pfecit. Quo uiso tolleus sacrũ linteum rodolphum scolasticũ coloniensem virum magni nominis accersiuit casũ exposuit: corporale ostendit. et q̃ nullo liquore color ille sanguineus abluit: nulla q̃ arte sine oratione posset deleri contestatus est. Cui ille sicut uir prudens respondit. Est ne aliquis in parrochia uestra. qui de hoc sacramẽto dubiret? Respondit sacerdos. Est quedam inclusa: que frequenter inde dubitat. At ille. Ostendite illi: forte ideo deus uestigia sanguinis ĩ hoc corporali deleri non sinit: quatenus eis uisis illa in fide roboretur. Quod cum fecũ fuisset. expauit mulier et credidit: et deus statim pristinũ colorem linteo reformauit. Item de corpali infuso in quo sanguis humanus apparuit

Similis casus contigit apud nos: sine tamẽ dissimili. .xxiii. Cum sacerdos quidam in ecclesia cui nomen erat sicut et sacerdotis. missam festinanter et negligenter diceret: calicem fudit. Timens uero pro tãta negligentia si ad aures prelatorum deueniret ductus ab altaris officio suspendi. casum suppressit: dictaq; missa corporale complicauit et abiit. Estimabat enim quia nemo uidisset. Erat enim sacerdos ille et forte adhuc est male uite: magis et negligens ualde. Campanarius uero que negligentia minime latuerat. post discessum sacerdotis corporale remoluit: et ecce sãguis rubeus ac madens in omnibus partibus per quas liquor calicis defluxerat apparuit. Territus homo de tam mirabili uisione. statim coloniam accurrit. conradũ tunc prepositũ maiorem tunc decanũ ceteros q̃ priores conuenit: et quid predicto sacerdoti contigerit. quid ue uiderit per ordinem renuntiauit. Cui precepum est ut tali die allato secum corporali coloniam reduret. ut et ueritatem plenius agnoscerent: et qualiter le tanta negligentia satisfaciendũ esset plenius deliberarent. Ego eodem tempore ueni coloniam. et renuntiata sunt michi omnia hec a bernardo maioris ecle canonico. Quid uero post hec actum sit non intelleci. Est ne ibi adhuc satisfactum tot et tantis exemplis: an adhuc plura requiris? No Sic michi satisfecit oratio tua: ut iam nõ dico credam sed quod amplius sciam post consecrationẽ in specie uini ueri esse sanguinẽ ẽpi. Cum enim apostolus dicat fidem esse substantiã rerum sperandarũ argumentum nõ apparentium: que nisi tam manifeste ut dictũ est percipiũtur. iam non credũtur. sed sciũtur. Quod sub tam multiplici testimonio uisum est me uidisse reputo. No Adhuc subiũgam duo exempla: per que cognoscies q̃ etiam q̃q; dñs in simplici liquore apparuit

miracula ad honorem tanti sacramenti.

De infirmo cui abluto cōcha est in sacerdos quidam sanguine. xxiiii.

Sicut michi alius quidam religiosus sacerdos retulit. infirmum aliquem visitauit. Erat idem infirmus laicus ad modum religiosus. Qui aut sacerdos. Dñe non hodie celebrastis? Respondente illo etiam: egrotus subiunxit. Peto ut manus quibus tractastis sacrum xpi corpus et sanguinem abluatis coram me: erit q mee infirmitati cadem abluto antidotum. Quod cum fecisset: aqua in cratere mundo recepta est. De qua cum bibisset infirmus: residuam in cistam pomi uisit et diligenter operiri. Postea cum eandem aquam requireret: puer ad cistam accedens non aquam in cratere sed purum sanguinem reperit. Quo allato, pro sacerdote missum est: a quo in ecclesiam deportatus inter reliquias positus est. No Quid sentis de sanguine isto? Mo. Non credo fuisse xpi sanguinem. quia aqua in illum minime uertitur: nec unum quidem absq debita sacerdotis benedictione. Deus uero ob deuotionem hominis clementium mutauit: ut ostenderet q eundem sanguinem quem sacerdos cotidie sumit in ecclia sacramentaliter: fidelis quisq in omni loco possit sumere spiritualiter. De fera cui ultima abluto in pane suscepta cōuersa est in sanguinem. xxv.

Quedam nobilis femina de cuthenich sicut a quodam edocta fuerat. tertiam ablutionem ex dignitate sacerdotis in pane recepit: credens si eandem per quatuor partes agri reconderet, q nulla aeris intemperies uel grando segetes lederet. Panem interim in scrinio reponens. dum tempore opportuno accederet quatenus eum per agrum suum diuideret: in sanguinem eum coagulatum uidit conuersum. Territa mulier marito eum ostendit. atq sacerdoti. Pro qua re omnes a priorib; colonensibus citati. sacerdos sanus punitus est: illis uix se excusantibus q nullum foret maleficium. Non enim placet deo si ad aliquos usus temporales sacramenta illa conuertantur. Mo. Placet quod dicis. Nunc peto ut credpla proferas de digne conficientib;. Mo. Prius tibi ostendere uolo qualis debeat esse uita sacerdotum digne conficientium. Qualis esse debeat uita sacerdotum. xxvi.

Gloria uite sacerdotalis in duob; precipue consistit: castimonia uidelicet et sacratia. Deber enim castus esse et litteratus. Exemplum castimonie habes in zacharia patre sancti iohannis baptiste. de quo lucas sic ait. Et factum est ut impleti sunt dies officii eius: abiit in domum suam. Vicis siue tempore pontifices templi tantum officiis intendebant. non solum a cōplexu uxorum sed etiam a domorum ingressu abstinebant. Nostris autem sacerdotibus a quib; non carnalis successio. sed spiritualis perfectio queritur. qui cotidie presto debent esse altari: perpetua castitas indicitur. Qui uero litteratus debeat esse: testis est malachias qui dicit. Angelus scientiarum est: et legem ex ore eius requirent. Hinc est q helyi sedebat iuxta fores tabnacli:

ut responderet omnu querenti. Audi
quid illiterato sacerdoti per osee dicat.
Quia tu scienciam repulisti: repellam
te ne sacerdotio fungaris mihi. No
Numquid omnes sacerdotes illiterati
repellendi sunt a dño? No Non. Qui
bus deest usus sacrme exteriores: ha
beant ut predictum est lumbos pcinctos
et lucernas ardentes in manibz id est
opera bona. Et si sibi cõmissos illumi
re non ualent uerbo predicacionis:
ad diuinum amorem illos accendere
studeant exemplo bone cõuersacois.
Introiens sacerdos ad altare dei. laua
re debet faciem. os. et manus: id est
maculas cogitacionis. locucionis et
operum. in labro eneo quod fecit mo
yses ex speculis mulierum. Aqua est cõ
tricio: manutergium confessio. Quod
illa abluit: ista abstergit. Speculaa
mulierum sunt exempla sanctarum
animarum. fides scilicet abrahe. obedie
cia ysaac. lenitas iacob. mansuetudo
moysi. humilitas dauid. zelus helye.
pietas iosye. castitas daniels. In hys
si sacerdos se considerauerit: facile cog
nosce suam imperfectionem. No Qua
lis esse debeat conficiens satis ostendis
ti: mõe me expedias in quibus cõsistat
potencia conficiendi. No Que de hys
legi uel audiui: paucis uerbis explica
bo. Que exigantur in sacerdote ut
corpus xpi possit facere. xxvii.
Tria exigũtur in sacerdote ut pos
sit conficere: ordo. uerba. intencio.
Quartum est substancia panis et uini.
No Et si post benedictionem panis. ni
mium p negligenciam non esset in calice.
No Et conficiendo credimus nostri
cogimur credere ibi esse corpus xpi: qa
benedictionem panis non repetimus
sed calicis tantũ. Simile sencio si sacer
dos post prolacionem uerborum illorum
hoc est corpus meum. subsisteret. uerq; ca
licis benedictionem perficere posset. Ma
gister petrus cantor et sequaces eius
hoc non concedunt. dicentes non posse
fieri transsubstanciacionem panis in cor
pus xpi donec prolata sint hec uerba.
hic est sanguis. &c. Quibus multi
doctorum contraducere uidentur in suis
scriptis: similiter et uerba euangeli
ca. Prius dns panem benedixit por
rigens illum discipulis ad manducã
dum: iam non panem sed corpus suum.
Postea qm cenatum est aliquo interual
lo interiecto. benedixit calicem. Quis
ducere audeat ibi non fuisse corpus xpi:
nisi calice prius consecrato: Nullus oi
no. No Est nem tali casu sanguis xpi:
No Etiam. in corpore non in calice. No
cum corpus xpi est sine sanguine: nec
tamen ibi est per conuersionem. quia
ante prolacionem horum uerborum. hic
sanguis. numq; non est conuersus in
sanguinem. No Da mihi exemplum
q sub specie panis sit corpus xpi ante
qm calice benedicatur. No Superi
us capto sedo. habes exemplum in uisi
one godeschalci qui mox prolatis hys
uerbis. hoc est corpus meum. uidit xpm
in forma humana. No Si totum
xpi est ibi totus: superflue uidetur
iterum calice consecrari. No Sub
duabus ergo specierum celebrat hoc
sacramentum ecclesia: ut anime et
corporis susceptio in xpo. et utrumq;
liberacio in nobis significetur. Sic

plus sub utraq; nec minus sub altera tantũ sumitur hoc sacramentũ. Eadem ratio eũ est ut aut hylarius in corpore xpi que in mãna pressit. De quo qui plus colligebat non ãplius habebat. nec qui minus pacaverat minus inveniebat. Novi satis de hijs expeditius sum. No. Non inutiliter hijs pmissis videamus quãtum gratie et glorie mereantur sacerdotes digne conficientes. De sacerdote cui? manibus xpc visus est infra in hẽmenrode canonem. xxviii.

Sacerdos quidam senex henricus nõe ante paucos menses defunctus est. vir sanctus et iustus; qui ãnis plurimis in eodem cenobio fuerat sacrista. Hic cum die quadam in choro cõversorum ad altare sancti iohannis baptiste celebraret; quidam ex conversis circumstantibus saluatorem in effigie hominis in manibus eius contemplatus est. Ipse tamẽ sacerdos non vidit. Hec mihi retulit quidã ex senioribus domus illius. De abbe hymano in cui? manibus heros cõspicuus xpm vidit in missa. xxix.

Cum in eodem claustro et ad idẽ pmo altare dns hermãnus die quadã missam diceret. henricus conversus de hart. cuius supra sepe meminimus. in canone columbam niveo candoris ueste calicem vidit residentem. Vidit tamen simul pnotẽ infantem pulcherrimũ: qui ex manibus eius usq; ad summitatem crucis ascendere visus ẽ. Qui mox descendens sub specie panis a sacerdote sumptus est. Ex quam visione colligitur q̃ sub specie panis sit veritas corporis dñici: et q̃ illa mirabilis transsubstantiatio auctoritate fiat spiritus sancti. Hermãnus vero visionẽ non vidit. No De malis sacerdotibus questio michi nulla est: quare autem boni sacerdotes cum quem in altari esse credunt non videant satis ãmiror. No Vt non videndo sed credẽdo amplius mereantur. Fides non habet meritũ ut ait gregorius: cui hũana ratio prebet experimentũ. Cum idem hermãnus tunc prior existens in hẽmenrode. nocte quadam infra matutinas deum oraret. ut sibi aliquid revelare dignaretur de statu suo: mox ut residens oculos clausit. quidam ei assistens fratrũ in quali cyphi a conviuantibus portari solent argenteis ostendit. Ipse vero sicut michi retulit oracionis premisse reminiscens. eũ intra se dixerat. quomõ pertinet ad statum tuũ visio fratri humilis? Ille statim superiorem theciam cuius cacumen in modũ desinebat manu suspendit: et ecce vidit pyxidem dñici corporis. et theca aurea ex eodem nodo dependentem. Sicq; visio disparuit. Et cognovit prior corpus fuisse dñicum. quod iugiter theca sui cordis per memoriã circumferre consueuit: sperans et hoc suũ statum in oculis dñi minus esse despectum. Quantũ in sacerdotibus digne celebrantibus gracia ascendat et merita crescant: visiones subnectere declarant. De sacerdote q̃ infra canonẽ a terra suspendicur. xxx.

Novi quẽdam sacerdotem ordinis nri. qui hanc graciam accepit a dño: ut quoties cum deuocione

missam celebrat. per totū canonē usq;
ad sacramēti consecrationē in aere ad
mensuram vnius pedis se stare senti
at. Nec mirū. deuotio eius ignea est et
semp nititur sursum: nec magnipēdo
si q̄q; sibi attrahat suū exterius domi
cilū. Interior nō ei casa siue domicili
um mens est. In qua maiorem habet
potestatem: quia illam i celū sublleuat
Cumq; tantam gratiam ab alio quo
dam sacerdote eius amicissimo com
perissem. sane volens veritatem. non
absq; timore ab ipso cepi sciscitari que
audieram. Qui statim rubore perfu
sus: cum me confundere nollet ita esse
confessus est. Quando festinanter et
sine deuotione celebrat. vel q̄ strepitu
circumstantiū impeditur. predicta
ei gratia subtrahitur. No Quantū
ex hiis colligo sūmū silentiū sacerdotis
deuotio in missae silentio requirit. Mo
Verum dicis. si sacerdos legalis oratu
rus pro salute populi solus intrauit
in sancta sanctorū. et omnis populus
sicut de zacharia legitur erat foris ex
spectans hora incensi. ne quantem im
peduret: quanto magis sacerdos gra
tie qui iam non corruptibile pro ima
gine sacrificiū. sed pro totius mūdi
salute patri offert filiū. sūmā in alta
ri pacem requirit et silenciū. Vnde et
beatus ambrosius post eum angelū
monere solebat populū: ut a tussi et
abomni inquietudine se temperaret
tempore canonis. Et vero deuotio ig
nea sit et sursum nitatur ut prefatus
sum: subsequens visio demonstrat.

de vlrico monacho vilariensi. Capl'. xxxi.

Vilariū vistiamus

ante hoc biennū monachus quidā
defunctus est nomine vlricus: mul
tis disciplinatus et valde gratiosus
tam corpore q̄m mente virgo. Hic cū
quinto decimo die ante mortem suā
missam celebraret: sicut michi retu
lit loci predicti prior. venerabilis in
clusa vida nomine. cui deus multa
reuelare consueuit. globū igneum
super caput eius conspexit. Erat em
tunc temporis grangiarius. Qui
cum infirmatus in extremis ageret
et abbas deesset: dixit ei quidam ex
circumstantibus. Velletis dn̄m ab
batem videre? Etiam inquit valde ci
tius videre desidero: ut presens cōgau
dere posset michi cum ad nupcias.
Et adiecit. Cras habebitis propter
me festū: scilicet duas missas. Quod
ita factū est. Nam altera die dicta mis
sa in conuētu post primā. erat enim
kalendas octobris. animā virginēā
efflauit: que a celestibus paranim
phis suscepta in ethereū thalamū
ad nupcias agni: et ad amplexus
sponsi deducta est. Post tertiam vō
celebrata pro eo missa sollempniter
in conuētu; sed in q' ipse predilexerat
terre cōmendatus est. Et sicut michi
dixit dn̄s wilhelmus mūc abbas vi
larensis tunc prior ibidem: nec vnū
quidem pccm mortale deprehendere
potuit in eius extrema et generali
confessione. Fuerat siquidem magne
spei iuuenis multū habens angelicū:
moribus bonis adornatus. natione
colonensis. No Vlricū quantū ad
predictam visionem similem vidimus
sancto martino; de cuius capite cum

sacramenta offerret etiam globus ig
neus emicuit. No In utroq; signum
fuit magne deuocionis; cuius auctor
spiritus sanctus est. qui in igne sup
apostolos apparuit. Vnde non tme
rito a sacerdote ante canonem sur sum
corda habere monemur. De sacerdote
cui dns tantam contulit deuocionem ut
uenter eius dirupi uideatur. Cap
Aliu item nouu . xxxij
sacerdotem cui accedenti ad al
tare tantam dns sepe contulit deuo
cionem; ut eius uenter sicut scriptum
est in iob quasi mustum absq; spiracu
lo quod lagunculas nouas dirupit
ebullit. Et sicut michi confessus est
adhuc etiam uiuit: tam uehementes
motus non minus in corde eius deuo
cio excitauit. ut pectus dirupi uidere
tur. Oportebat eum motus eosdem
propter circumstantes reprimere. Et
peccatorum uincula huiusmodi spiri
tus non dirumperent. Huic congruit
illud dauiticum; dirupisti uincula
mea. et cetera. No Puto quod de mun
dis manibus sacrificent. qui tam
flameum pectus habent. No Et hu
iusmodi sacerdotes non solum mundas
sed lucidas manus tempe sacrificij
habeant; sequencia declarant. De
rychmude que hostiam in eleuacione
ad instar cristalli uidit pluceda. xxx
Quum die quadam sacerdos iij.
quidam in monte sce walbur
gis celebraret diuina. religiosa uir
go rychmudis cuius memoriam in dis
tinctione octaua. capto septimo. post
tergum illius stans hostiam in ele
uacione tam lucidissimam uidit. et
tam perspicuam ac si fuisset cristallina;
et radio solari perlustrata. Nec mirpe
dicebant pollices sacerdotis quibus hostiam
tenebat in aliqua parte hostie claritatem;
quia eadem gracia pollices dotabantur.
Necdum tamen factam ibi fuisse puto
transsubstanciacionem. Vocabatur au
tem sacerdos wilhelmus; etate quidem
iuuenis sed uite regularis; in capella
iuxta missam professus. Visionem
hanc rychmudis quia supprior nostro
gerlaco retulit; et ipse michi. No Si
tanta claritas fuit in pane ut opinar
is nondum benedicto: puto magnum
esse fulgorem in ipso corpore dnico. No.
Hoc sequens visio prodit. De deuocione
eiusdem qui celebrabat et de claritate qm
uidit super altare infra canonem.
Cum eadem Cap. xxxiij.
rychmudis sicut ab eius ore au
diui in predicta ecclesia ad missam
matutinalem staret infra canonem
circa sacramentum maximam contempla
ta est claritatem. Putans primo q
radius solis per fenestram demissus
altare illustraret. propius accessit.
et ecce claritas eadem paulatim se o
culis eius subtraxit. Et intellexit sta
tim quia lux eadem fuisset et claritas
corporis xpi. non ex sole naturali;
cuius ortum eadem hora longe precesse
rat. De ipsa uero rychmude et de eius
deuocione circa sacramentum corpus xpi
infra dicturus sum. Quando uero
gracia communicandi accedebat ad
altare aliquando ante percepcionem
aliquando post labebatur. tenebat.
trahebatur. nec mentis excessum.
nec corpis defectum incurrens: ita

ut dicere posset cum Ieremia. Factus
est quasi ignis flammigerans in ossibus
meis: et defeci sustinere non sustinens.
Videntes hec sacerdotes sepe turbi
bantur: et circumstantes admira
ti sunt. Hec de sacerdotibus digne ce
lebrantibus dicta sufficiant. Vis
mus audire aliqua de hijs qui digne
accedunt: et tamen sacerdotes non
sunt. No. Volo et desidero ualde. No.
Quantum apud deum meremur gle
et dulcedinis. quantum gracie et forti
tudinis. quantum salutis et honoris
digne communicantes seu communica
re desiderantes: uarius tibi pandam
exemplis. De femina religiosa brabanti
ae quam xpus propris manibus communicauit.

Nondum duo anni . xxxo. elapsi sunt q̃ quedam religio
sa femina in brabantia vda nomine
de nulla que thoribus dicitur arden
ter nimis communicare desiderans. q̃
eam eandem sibi a sacerdote suo im
partiri humiliter et instanter pos
tulauit. A quo repulsam passa. dum
te illo non debere feminas laicas p
libitu suo communicare. sed certo tem
pore: fleuit illa et ingemuit. Cuius
ardorem summus sacerdos attendens:
qui diu eam passus non est fraudari
a desiderio suo. Eadem enim nocte cum
in stratu suo iacens uigilaret et ora
cionibus uacaret: saluator cum multo
splendore tabiculum eius ingressus:
pyxidem in qua corpus eius in ecclia
solebat poni: propris manibus
portabat. Erat quoque circa eum fra
glantia mirabilis et multitudo
angelorum in circuitu eius: qui con
cordi cantabant antiphonam. Speci
osus forma pre filijs hominum. et cetera.
Cumque illa beata ad tantam gloriam
exstupesceret: stans coram ea dns ait.
Quia sacerdos ille corpus meum tibi ne
gauit: ego meis manibus te communica
bo. Quod et fecit: hostiam unam de pyxi
de tollens. Sicque recessit. Erat autem
alia femina religiosa eius socia. in
eodem tabiculo iacens et ipsa uigi
lans: que omnia que dicta sunt uidit.
Quod cum ignorauerit altera estimas
eam sopore depressam: mane suscita
ta est ab ea. utrum nam aliquid iu
disset. Que respondit. Etiam. Hec et
hec de te uidi. Tunc certior de uisione
effecta mox ecclesiam intrauit: alte
re adiit sacerdotem per quasdam ver
borum ambages quid de corpe dni
facere uel ubi illud reponere soleret
interrogauit. Cum eam locum ostendisset:
subiecit. O si mihi liceret semper hic
uersari: et respicere ad locum hunc
sanctum. Petuit etiam sibi thecam
reseruari. Quod cum factum fuisset:
ait sacerdoti. Hostias dne quot hic re
posueritis particulas. Sic eam hosti
as uocare solent. Respondente sacer
dote. etiam optime: subiunxit mulier:
Rogo ut numeretis illas. Quod cum
ille fecisset. et una minus reperisset:
ex nimio terrore pene amens effec
tus. corruit et fleuit. Cuncta siquidem
firmacula. tam serinij quam pyxidis sal
ua inuenerat. Tunc eum femina con
solata est. quid uiderit uel quid de hos
tia actum sit. exposuit: monens ne
de cetero a tanta gratia tam uehe
mens desiderium repelleret. Hec mihi

relata sunt a iohanne monacho mo
qui eodem tempore de predicta uilla
uenens ueraciter ea ibidem contigisse
cognouit. No Benedicta sit gloria
dni de loco sancto suo. No Non minor
ris glorie est quod sequitur: et si non
tam manifestum. De hildegunde uidu
a quam xps per septimum coicauit.

In uilla lubbelare Capl'. xxxvi
que duobus miliarijs distat a colo
ma. uidua quedam honesta et religi
osa erat hildegundis nomine: amica
dni henrici abbatis nri. Hec more
illius uidue euuangelice pene nusq
recedebat de templo. ieiunijs et obse
crationibz seruiens deo: habebat au
tem filiu multum iuuenem nomine
wilhelmu: a quo modicu ei impende
batur honoris amoris et consolatio
nis. Et cum habundaret sine omni na
ture sinebat illam egere: multis mo
dis eam exasperans. Non est recorda
tus scripture dicens. Maledictus a
deo qui exasperat matrem. Similia
pertessus est a puru: uiore filij. Huic
cum infirmata ad extrema deuenisset:
dicisset q ancille. Fac me habere sacer
dotem ut communicem: illa uerba eius
ad muru dicens. Dna mea petit sacer
dotem. Cui illa substomachando respo
dit. In ebdomada ista accepit corpus
dni. et tamen uidetur mihi q adhuc
uiuat. Et adiecit indignando. Vade
uoca illum. Qui cu uenisset cu corpe
dni: aut infirma. Quare uenistis
dne. Respondente sacerdote. ut com
municem uos: illa subiecit. Dns me
us ihs xpe cuius corpus petiui iam
hic fuit presentaliter: et suus mahz
me communicauit. Ex hoc mihi susci
piam illud ab homine. Post aliquot
uero dies defuncta est. Et quia scriptu
est: qui non honorat patrem et ma
trem. non letabitur in filijs. Dns ea
dem ebdomada wilhelmum primogeni
tum extinxit: reliqui uero eius libe
ri cum fere essent duodecim secundu
ordinem infra breue tempus omes
defuncti sunt. De conuersio liuonie q
coicare desiderans hostiam reperit in
Recitur nobis ore suo. xxxvii.

Dns bernardus de lippa abbas
liuonie. mic episcopus ibidem: rem
satis gloriosam. Cum quidam sibi
meminit conuersus qui nuper fidem
susceperat. monachos communicare
uidisset. et sibi hoc minime licere cog
nouisset: stans contra altare comu
nicandi desiderio suspirauit. Et ecce
puus dns sine sacerdotis ministerio
de altari per sacramentu descendere
dignatus est in os eius. Qui mox
hostiam aperto ore ostendens et cau
sam tante gracie manifestans cu
tos qui adstant in stuporem conuertit
Fanicem eni hostiam defuisse reperer
unt in altari. Simile huic contigit
ante hoc biennio: quod tanto erat
mirabilius quanto sensu humano
profundius. Item de erkenbaldo eui
idem contigit cu ei ob occasione cog
nati sacramentu fuisset negatum.

Erkenbaldus de . xxxviii.
burban uir nobilis erat et po
tens: cautus amator iustice. ut nul
lam in iudicio reciperet personam.
Hic cum grauiter infirmaretur lec
toq decumberet: in proxima camera

tumultũ. clamoresq; feminens audi
uit. Qui cũ de causa sagacitaretur nul
lus ei circumstantiũ ueritatem dicere
presumpsit. Tunc mittens unũ de
pueris, ait. Precipio tibi sub interdi
ctione oculorũ tuorũ: ut dicas mi
hi ueritatem. Cui ille pauens
respondit. Dñe dominicellus meus fili
us sororis uestre feminã ui opprimere
uoluit: et hec fuit causa clamoris. Ad
quod uerbum ualde cõmotus: dixit
militibus. Ite et suspendite illum. Mi
lites obedientiam simulantes: post
qũm egressi sunt dixerũt ad iuuenem. Si
occiderimus hunc iuuenẽ nobilem.
et dñis nostris sicut opinabile est mor
tuus fuerit: uel morte mutabimur
uel erimus extorres. Omnia tamen
iuuenem intimãtes. et ut presentiae sui
animum se subtraheret cõmonentes:
post horas aliquas ad dñm suũ egres
si. se eius impleisse mandatũ affirma
uerũt. Quinto uero die iuuenis esti
mans animum de culpa esse placa
tum uel timentem: aperto ostio in
trospexit. Quem ut infirmus con
spexit: uerbis blandis iuxta se sedere
precepit. Uno uero brachio collum
eius stringens. et manu altera cul
tellum suũ clam extrahens: gutturi
eius infixit et occidit. Qui cũ planctu
et dolore multorũ sepultus: toti pro
uincie incussit horrorem. Sed et erke
baldo additus est dolor dolori. adeo ut
in ualescente infirmitate pro episco
po mitteret, petens sacrũ sibi corpus
dñi deferri. Qui cum uenisset: ille cũ
multis lacrimis et contritione cordis
omnia peccata sua confessus est; tan
ta tamen uiuentis interfectione. Su
per quo episcopus miratus respon
dit. Quare subtrucens parricidium
quod cõmisistis in cognatũ uestrũ?
Dicente illo. Fiat ne hoc peccatum.
Subiecit episcopus. Etiam crudele m
mis. Et ille. Ego meq; pecũ iudico ne
q; a deo michi remitti deposco. Respõ
dente episcopo. ego uobis eũ corpus
non tradam nisi parricidiũ idem cõ
fitemini: subiuncxit uir nobilis. Sa
atis me dñe illum non occidisse ex
aliqua rancore siue mortis me: sed so
lummodo ex dei timore. zeloq; iustitiae.
Nunquãm aliquis filiũ sororis plus
diligere potuit: qũm ego illum dilexi.
Si michi corpus dñi mei negaueri
tis: ego illi corpus et animam meã
cõmitto. Hec eũ dixit et ego propt
exemplũ: ne iustitie et iudicio dero
gare uideretur. Vix eũ pontifex li
men domus egressus fuerat: et ecce
egrotus eum reuocauit dicens. Re
uertimini dñe episcope. reuertimini
Videte si mi pueri habeatis corpus
dñi. Quod cum sciisset nec aliquid
in ea reperisset: subiunxit ille. Ecce.
quem michi negastis. ipse se michi
non negauit. Apparuitq; hostia in
ore eius. Et impletum est in eo quod
per sapientem dictum est. Diligite
iustitiam: qui iudicatis terram. Sen
tite de dño in bonitate et in simplici
tate cordis querite illum. quoniam
inuenitur ab his qui non temptant
illum: apparet autem eis qui fidem
habent in illum. Episcopus uero pa
uens tamẽ miraculũ ubique diuul
gauit: per quem etiam quibusdam

abbatibus ordinis nri minorum. qui anno preterito illud in capitlo generali recitauerunt: omnibus deum glorificantibus. qui facit mirabilia magna solus. Mo Valde me letificat hoium relatio. Mo Aduerte nunc quanta sit in corpore xpi dulcedo. De corporali dulcedine cõmonialis quã percepit in cõsome. xxxix.

Noui quãdam sanctimonialem ordinis nostri: que illam a dño accepit graciam. ut quãdo cõmunicat tantam ex ipso sacro corpore dulcedinẽ sentiat: ac si mel reciperet. Non saporem panis siz mellis ut diu in mastricatione sentit tota illa die. maxime autem percipiendi cibi corporalis: salutã habens mellifluam. Nec mirũ. Legitur enim de mãna q' iustis eius fuerit quasi simile cum melle. Est autem eadem cõmonialis uirgo uite uenerabilis. cuius psonã suppriimo. eo q' adhuc uiuat: et se prodi non permittat. Sed de abbatissa q' mirã sensit dulcedinẽ in sacra cõmunione. xl.

Similem graciam et forte maiorem audiui collatam fuisse dñe aleydi prime abbatisse monasterij ciuitatis westfalie. Nec quotiens cumque corpus dñi a sacerdote suscepit. non panis soliditatem inter dentes. neqz panis saporem intra os sensit: sed ipsum sacramentũ quasi fauũ mellis sine mastricatione per guttur eius defluxit: sic ut mira suauitate omnia eius interiora repleremtur. Quando defuncta est dns florentius abbas de campo sce marie qui pater eius fuerat spiritualis. atqz confessor: post sepulturã eius omnibus qui confluxerant eandẽ graciam predicauit. Mo Si de cadauere leonis ut legitur in libro iudicũ egressa est dulcedo. non minor si de corpore xpi qui est leo de tribu iuda dulcedo egreditur. Mo Iuste moueris. Videtur huic bte congruisse illud spõsi in canticis canticorũ. Fauus distillans labia tua sponsa. sub lingua tua est tibi corpus meum. Mo Que tibi uidetur fuisse causa illius dulcedinis in sacramẽto atqz liquefactionis. Mo Ardor perfecte caritatis qua estuabat flam cum esset naturaliter uel potius ex abstinentia et laboribus semp palliida atqz macilenta. quotiens eã cõmunicare contigit. ita inflãmabatur: ut facies illius igneo calore resplenderet. Legitur in exodo q' in calescente sole. liquefiebat manna. Manna sua albedine atqz dulcedine significat xpm. qui ait. Ego sum panis uiuus qui de celo descendi. Et bonũ est bonus cõmunicare: duris tibi pandam exemplis. De conuerso q' cõmunicaturus uidit xpm sanguinẽ suũ quasi stillare in calicem. xli.

In claustro cuius sepe memini sicut iuuen scripsit quidam ex sacerdotibus domus eiusdem. in quadam sollẽpnitate natiuitatis dñi. fratres ad sacram cõmunionẽ se preparabãt. Cumqz patem iam accepturi post agnus dei terre ut moris est procumberent: uidit frater quidã puerũ ihesum. non tamen quasi recentem natum: sed in cruce quasi passum. cuius omnia uulnera cruore stilla

bant: quem tamen calix sanctus sub
ter positus totum recipiebat. Vnde
frater ille tantis sumendis sacramen
tis se indignum reputans: ad superi
ora stalla diuertit. alijsq; in uetulis
ut procederet se non processurum
significauit. Prima autem cantata a
lijs ad caplin exeuntibus: ipse ad mata
utinem faciendam diuertit. Vehemens
q; ad altare sce crucis oratorium ingredit:
et indebatur ei tempus breue pre de
uotionis magnitudine. Cumq; ora
tionem protraheret. et abire tempus
non sentiret: apparuit ei beata dei ge
nitrix maria et alloqui eum dignata
est. Cur inquit hodie sacrosanctum
corpus et sanguinem dilecti filij mei
non sumpsisti? At ille non ore sed cor
de se indignum clamabat. Ad quod be
ata uirgo maria respondit. Tu te in
dignum cogitas: et quis putas tanta
re dignus esse potest? Hanc igitur
offensam tibi condonabo: sed uide ne
de cetero simile feceris. Igitur cum
oratorium intentus et confabulacoi
bus marie uirginis delectatus. quasi
in extasi raptus esset tandem ad se
redijt. et ad caplin post alios accur
rere festinabat. Ibat: et ecce occurre
bant illi aliquanti fratres sacra alta
ria circuientes: caplin uero finitum
erat. Ipse autem nescienes et se tempes
tunc ad caplin accurrere estimans ad
hunc orabat: sed subsequens monachi
signum tertie pulsauit. Tunc demum in
telligens que circa se gerebantur: sz
ab hac uoca se illi ad soluendum com
misit: qui eum sic absentauit. De
conuerso qui uidit sacerdotem in

os alterius conuisi mitte pulchrimum
bat post hec in cena pueri. xlij.
dñi quidam frater ad sacram com
munionem. Fuit plane in maximo
tempore et diffidencia: ita q; etiam
si fieri posset uellet se sacre communi
oni non interesse. Procedebat igitur
ad altare uel potius eundo se quasi
subtrahebat: adeo ut sequentibus
esset molestus ipsumq; propellerent.
Cumq; uentum esset ad gradum presbi
teri: conuersus uidit alium fratrem
de quo supradictum est sequentem. Ve
rumq; illi in memoriam uisio quedam
quam ab illo didicerat. ac subito
mutatus in utrum alterum: ibat spi
rans et anhelans spiritu indicij et
ardoris accensus quasi furnus et
inflammatus. ita ut se uix capere
posset. In tali ergo spiritu cum esset.
et iam ad altare alacriter festinaret:
uidit ille subsequens et signis appa
rentibus interioris hominis illius
statum contexit. Iumentum ante se uaq;
illo iste posterior puerum speciosissi
mum manibus sacerdotis desuper alta
re accipit: et in os illius fratris depo
nit. Et cum uideret. terre procubens
ipsum quem uiderat adorauit. Mon
stratum autem super hac uenia illius
quidam: eo q; indeuotate fecisse uide
retur. Et conuenit eum unus in au
dientia plurium: se eum proclamatu
rum. At ille causam et qui fuerat
commisit. ut ab hac eum uerecundia
tueretur. Qui tunc sit et spm silentio
et quietis: et non monuit illum.
Porro ille qui puerum ihesum suste
perat et portabat: ibat et reuerte

batur in similitudine fulguris cho
ruscantis. Incedebat et ferebatur in
imbilo cordis, in ardore spiritus uehe
mentis: et in tantam spe ebrietate
deuenerat, ut quasi a sensu alienatus
prope modum se non sentiret: et uix
ad stallum suum sine titubatione redire
Mo Si se a sacra communione subtra
hentes, a beata dei genitrice maria sic
corripiuntur: si ipse dei filius sub eode
sacramento tam uehementer et glorio
se percipitur: et ex qua perceptione ca
ritas incenditur: ammodo liberius
communicabo. Mo In sacra eucharis
tia quam multiplex sit gratia uirtus
et medicina: subiecta declarabunt
exempla. De episcopo parisiense q'
in fine suo per sacram eucharistiam sen
sum recepit. xliij.

Magister mauricius parisiensis
episcopus ante mortem suam tam
grauiter infirmatus est: ut materia
rapta in cerebrum sensum ei subtrahe
ret. In tali defectu positus, cum corpus
dni cum instantia postulasset, et hij
qui circa eum erant propter sensus
inopiam illud ei dare non auderent:
procurauerunt cum sacerdote ut hosti
am non benedictam apportaret. Q'
cum uenisset cum multa reuerentia
qualiter decebat eum communicare:
mox ut limen domus sacerdos attigit: episcopus clara uoce clamauit.
Tolle tolle: non est dns deus. Reuela
uerat deus auriculam eius: ut intel
ligeret quid circa se ageretur. Stupe
te sacerdote, nec non et alius qui ade
rant: reuersus est uerum corpus xpi
deferens. Quod cum uerbis catholicis
ualde atq; compunctiuis adorans,
deuote suscepit: cum quo et sensum
ad dei gloriam subtractum perfecte
recepit. Sic q; in bona confessione
plenus fide et caritate migrauit ad
dominum. De puerulo qui hostiam non
benedictam non esse corpus dni deprehendit.

Simile contigit . xliiij.
cuidam infantulo: sicuti fres
cius carnales ludolphus et heydenri
cus monachi mihi michi narrauerunt.
Qui cum infirmaretur spiritu sco
afflatus, corpus xpi sibi dari petiunt.
Cumq; eum parentes compescerent:
ille fortiter clamauit. Date michi
corpus dni. Delatum est uerbum ad
sacerdotem. Qui cum diceret: non est
securum tali puero qui non intelligit
quid sit, date corpus dni: hostiam ei
detulit non benedictam. Quam cum
ei porrigere uellet et diceret. ecce hic
est corpus dni: ut dns ex ore infantis
perficeret laudem et destrueret phidia
multorum. qui de eodem sacramento
male senciunt: inspirauit puero ut
responderet. Quare me multis decipe
re? Non est corpus dni quod michi of
fertis. Ad quod uerbum sacerdos admiras
et puero aliquid diuinum inspiratum
arbitrans, sacram ei communionem
attulit: quam ille deuote sans suscep
pit. Mo Sicut considero per desiderium
eucharistie, uterq; istorum meruit spm
prophecie. Mo Tante uirtutis est illu
ius desiderium, ut per spiritum quidam etiam
reuelationibus illustrentur. Verbi
causa. De conuerso qui per desiderium com
candi spm meruit prophecie
conuersus quidam . xlv.

de campo sce marie cum in quadam sol
lempnitate peteret a magistro suo licen
tiam eundi ad monasterium gratia co
municandi. et ille non concederet: cete
ris eunt tibis ipse tristis remansit. Ha
bebat enim maximum desiderium coicandi.
Eadem nocte et sequenti die. omnia q
intra monasterium spiritualiter age
bantur: diuinitus ei sunt reuelata.
Et licet absens esset corpore spiritu tm
presens fuit: comunicans spirituali
ter: et si non sacramentaliter. Reuersis
fratribus ipse eis per ordinem indicauit,
quis missam maiorem celebrasset: qs
legisset epistolam. quis euuangelium:
similiter ad uigilias. qui monachi qs
lectiones uel que responsoria cantas
sent. cunctis mirantibus exposuit. Sic.
Quantum ex hoc loco conicio: non bene
facunt qui tam salubre desiderium im
pediunt. Sic Hoc uerum esse sequens
narratio declarabit. De femina reli
giosa que comunione sibi negata
dulcedinem eius sensit in gutture sile
odorem ex remoto percipiens. xlvi.

Quedam religiosa uirgo secula
ris tamen: cum a sacerdote suo
corpus dni peteret. ille iratus ei indig
nacione respondit. Vos mulieres sp
multis comunicare sed in libitum uestrum
et non dedit ei. Illa uero per totam
missam et postea diu in ore et gut
ture suo tantam sensit dulcedinem: ut
non dubitaret adesse totius dulcedi
nis auctorem. Eadem uirgo ei die
quadam ex remoto uidetur deferri cor
pus dni: miri odoris sensit ex eo fra
grantiam. Quam tanto plenius p
cepit: quanto sacramento plus ap
proximauit. Herlacus sui prior nr
hec michi retulit: dicens se ab ore pre
dicte uirginis audiuisse ea. Sic Cu
corpus dni tante sit dulcedinis tan
ti q odoris: miror quare solo eius cu
corpora non sustententur. Sic Corpus
dni licet ore propinatur. magis tamen
cibus anime q m corpus est: nec nobis
incorporatur sed xpo nos incorporat.
Attamen q corpus comunicantes
quandoq sustentetur illo. diplicati
bi pandam exemplo. De femina q
solo corpore dni nri ihu xpi uixit.

Femina quedam sicut . xlvii .
in monachus noster Reynerus qui
q scolasticus sancti andree michi re
citauit: ex multa deuocione sepe so
lita erat comunicare. Que quanto
plus cibum celestem cepit appetere:
tanto amplius corporalem cepit fas
tidire. Quod ubi sensit: ex permissione
sui sacerdotis. singulis diebus dnicis
comunicauit. Cui cibus ille uitalis
tantam contulit fortitudinem: ut sine
omni esurie corporali proximam expecta
ret dnicam. Hoc multo tempore ac
titans: gratiam sibi collatam p dicto
sacerdoti confessa est. Ille uero ei ex po
loci non tam mirabilem recitasset:
timens episcopus aliquid fallacie et
in causa. sicut uir sapiens respondit.
Cum denuo uenerit ad te loco dnici
corporis hostiam ei porrigas non be
nedictam: per quam citius rei huius
experiens ueritatem. Quod cum fe
cisset sacerdos. femina temptatam
se ignorans. mox ut domui reducta tam
uehementer esurire cepit: ut mortu
am se crederet si non octius inducaret.

Currens tamen prius ad sacerdotem
et eandem flammem pcis suis iputas.
pedibus illius se prostrauit: et gra
tiam diuinitus collatam sibi sub
tractam lacrimabiliter exposuit. Cō
ubi ille audiuit: gauisus ualde grās
egit deo qui facit mirabilia magna
solus. Et dedit ei uerū xpi corpus. Cu
ius uirtute mox omnis esuries ces
sit: et gracia subtracta accessit. Eps
uero hoc audiens a sacerdote: et ipe
deum glorificauit. No Rem certas
ualde miraculosam. Mo Si helyas
propheta in fortitudine panis cibi
ei ambulauit quadraginta diebus
et quadraginta noctibus usq; ad mō
tem dei oreb: quid mirarris si femina
hec incolumis potuit uiuere pasta
pane uite. Aliud habes supra exem
plum de uirgine de quido. que preter
xpi corpus nichil comedit exceptis v
ua quam sugebat. In distinctione
septima. capito uicesimo hoc repres.
Audi mīc rem satis gloriosam.

De milite qui uirtute scē cōmunionis in duello triumphauit. xlviii.

Ludowicus comes losensis pater
huius qui adhuc super est: ecia
comeciam tenebat de renhecke. Cui
propter absenciā miles quidam mi
nisterialis bene natus. multas mise
rebat iniurias: sua sibi usurpando. et
homines ad comeciam pertinentes
depredando. Quod cum difficilz ami
cis suis comes conqueretur; et die
quadam diceret nobili uiro qui ab eo
bona tenebat. quare michi nō capitis
illum predonē. respondit. Bene eum
caperem si essem securus q̄ a nobis in
corpore non lederetur. Quē cū accepta
fide cepisset: comes sophisma faciens.
protinus sepulchrū fieri iussit. in quo
militem mollibus inuolutū sine pe
na poni fecit: sicq; terra opertū extīx
it. Cuius cognati mox furentes coram
imperatore friderico anno huius qui
nūc regnat. contra prefatū uirū no
bilem cum multa uociferacione que
rimoniam deposuerūt: dicentes q̄ ac
cepta pecunia comiti illum tradiderit.
Cumq; imperator firmaret innocētē
dampnare uolens: miles quidam ho
nestus ascenso scamno. loquēdi licen
ciam petiuit et obtinuit. Dñe inqui
ens: medietatem uix uerborū audi
uistis. Si miles presens esset: forte se
bene excusaret. Respondēte ēperatore.
licenciam habeas adducendi eum:
miles militem adduxit. Cum cū per
aduocatū plene se excusasset: instigā
tibus aduersarius imperator respōdit.
Verba sunt: non sic penam euadet.
Resistente ei milite qui illū adduxēat.
et dicente: dñe. si eum leseritis nūq̄n
de cetero uerbis uestris credetur: placa
tus imperator adiecit. Modo liber ab
scedat: et si a me uel a meis postea cap
tus fuerit. traditionis penā exsoluet.
Cumq; uir nobilis uenisset ad limen
palacij. sciens longas regibus esse ma
nus: stans et apud se deliberans redyt
ad iudicium dicens. Dñe. non possum
effugere manus uestras. tantū presu
mo de mea innocencia et dei miserico
dia. ut in instanti paratus sim me de
fendere sed in q̄ iustitia dictauerit. Et
cum sim nobilis. iuri meo cedo. Respō
dit imperator. Modo loqueris sicut

probus uir. Quesitus est in parte ad
uersaria miles fortissimus: qui eum
singulari duello impeteret. Die uero
altera uir nobilis p̃missa confessiõe
corpus dñicũ suscepit; sic q̃ spem ha
bens in eodem sacramẽto. cũ adũsario
suo circulum pugnaturus intrauit.
Quem cum ille sicut uir ualidissimus
impelleret et propelleret. et uenisset
simul ante imperatorem: audiẽte tã
imperatore q̃m circumstantibz prin
cipibus. pugil clara uoce ait ad militẽ.
Dic michi comedisti aliquid hodie? Re
spondente milite. etiam. corpus dñi
mei comedi: miser ille subiũxit. Etiã
si dyabolum comedisses: hodie te pro
sternam. Vt autem plus dñis sacramẽ
ti uirtutem ostenderet. mox post uer
ba blasphemie uires blasphemo sub
traxit: et militem suũ adeo roborauit:
ut illum coram se mouaret ut puerũ
nec stare posset. Qui tandem se reddi
dit. Sic q̃ per esum dñici corporis mi
les fidelis victoriam adeptus. cũ multa
gloria ad sua liber repedauit. Hec no
bis retulit theodericus monachus ist
quãdoq̃ comes in weda. qui duello in
terfuit: et hec que dicta sunt uidit et
audiuit. Igitur sacra cõmunio salus
est animi et corporis. De milite qui
suspensus mori nõ potuit dum cõtaret.

Miles quidam nobilis · xlix.
terram habens et castra. apud
predictũ fridericũ a multis accusatus
est q̃ prouinciã spoliaret. Quem cũ
sepius citasset et non compareuisset.
tandem proscripsit: mandans suis
ut illum caperent. Qui cum latere
non tamen minus rapinas exercẽt:
casu a quodam ex officio captus.
patibulo sc̃dm q̃ imperator precepe
rat appensus est. Tercia die miles
quidam pretereuns cũ uideret illũ:
ait seruo suo. Deus q̃m pulcher hõ
iste erat. Respondente seruo uir ille
nobilis est consanguineus uester:
accesserũt propius ut depositũ sepe
lirent. Ad quos ille de patibulo cla
mauit. Deponite me: adhuc enim ui
uo. Estimantibus illis quia fantas
ma esset: subiũxit. Nolite timere:
quia homo xp̃ianus sum. Deposito
uero sic ait. Modicũ obsequij ego pec
cator deo impendi: propter quod mi
sertus est mei. Singulis diebus tres
orationes dñicas cum totidem uenis
sancte trinitati dicere consueui:
angelica salutatione premissa. Cũ
q̃ uero orationes cum q̃ũq̃ uenis
et aue maria q̃ũq̃ uulneribz xp̃i.
Simili modo unã orationẽ dñicam
angelo cui cõmissus sum. Item eos
modo unã orationẽ dñicam corpi
xp̃i. quod singulis diebus conficitur
per uniuersum mũdũ: quatenus
in fine uite mee tanto uiatico mum
ri mereer. Quod et dñis prestabit
michi sua misericordia. Vnde rogo
ut uocetis michi sacerdotem: a quo
illud suscipiam. Qui cum uenisset
confessione premissa cõmunicauit:
mox q̃ spũm emittens. ad eum cui
incorporatus fuerat feliciter migr
uit. Quem ĩ cimiterio sepelientes:
tam grande miraculũ diuulgauerũt ubiq̃. No Bene iam ex hoc con
sidero q̃ sacra cõmunio salus sit mẽ
tis et corporis. No Q̃ salus sit mẽtis

de corpe xpi

habes exemplū in distinctione ccdā.
capto decimo sexto. de milite cremensi
qui eius esu compunctus est ad pen
tentiam. Ecce uero salus sit corporis nō
solum exemplū est nobis miles pīsens
sed et subiecto plenius cognoscies ex
emplo. **De ancilla sacerdotis q̄ grā
dinia corpis sensū recepit. I.**

Anno preterito in wide ciuitate
westfalie cum ancilla sacerdo
tis de domo sero exiret. et dyabolū in
forma cuiusdam a quo amabatur
conspiceret: et aspectu illius horrens
se signauit. et monstrū mox disparu
it. Cui dyabolus iterū apparens ait.
Si non fecisses hoc signū. domū tua
non intrasses. Quam cum uocaret
et illa exire nēnueret: subiūxit. Tolle
uestem istam. Erat enīm stragulata.
Que tam in uoce q̄m in horrore dya
bolum intelligens retrorsū cecidit:
et sensum penitus amisit. Sacerdos
uero hostiā quasi pro remedio mutēs
in os eius non benedictam. cū nichil
ei prodesset: digito saliua madefacto
corpus dīni tetigit. Quem cum in os
misisset mulieris. mox illa sensum
recepit: locuta est et sana surrexit.
Hec apud nos canonicus quidam
premonstratensis retulit: asserēs
se eodem tempore fuisse in predicta
ciuitate. Predictū miraculū etiam
audiui a quodam religioso abbate
nigri ordinis. Auerte nūc quātū
consequētur honoris xpi corpus ho
norantes. **De milite qui coram xpi
corpe in loco uentā petes dimicā?
tempore non sensit. II.**

Colonie inter philippum et

ottonem. dīs wido cardinalis aliq̄n
abbas ostiensis cū missus fuisset
coloniam ad confirmandā electio
nem ottonis: honam illic consuetu
dinē instituit. Precepit enīm ut ad ele
uationem hostie. omnis populus ī
ecclesia ad sonitū nole ueniam peteret.
sic q̄ ad cellas benedictionē prostra
tus iaceret. Precepit etiam ut quoti
ēs corpus dīni deferendum esset ad in
firmū. scolaris siue campanarius sa
cerdotem p̄cedens per nolam illud p
deret: sic q̄ omnis populus tam in
stratus q̄m in domibus xpīm adoraret.
Retulit ea eodem tempore casum sa
tis miraculosum. Miles quidam in
francia tante fuit deuocionis: ut quo
iens cū corpus eleuari siue deferri
uideret. prostratus illud adoraret. Cō
tigit ut die quadam uestibus suis
pretiosis inductus intraret ciuitatē.
Cumq̄ platea in qua equitabat in
mis esset lutosa: et improuiso obuiā
habuit corpus dīni. Quo uiso modicū
intra se deliberans ait. Quid facies
modo? Si in tanta profunditate te p
straueris. perdita sunt hec uestimēta
tua: si uero non descenderis saluber
rime consuetudinis tue transgressō
rem te semper accusabit conscientia.
Quid plura? Preualescente deuocōe
de equo prosiliens in lutū se misit: in
quo flexis genibus manibus eleua
tis xpī corpus adorauit. Et quia dul
cissimus dīs honorantes se nō solū
in futuro remunerat. imo etiam in
presenti nō iniquam rehonorat: hoc
egit sua potentia. ut uestis luti nec
vna quidem gutta uestimentis eius

adhereret. Tunc equū cum multa
admiratione reascendens: amplius
confortatus in fide deū glorificauit
Simile contigit cuidam religiose fe
mine in prouincia mea. No. Satis
delector in istis miraculis. No Hoc
etiam noueris quia sicut dns sua
sacramenta ut predictū est honorā
tibus reperdit honorem: sic blas
phemantibus illa nonnūquam in
presenti penalem mouent confusi
onem. de hereticis qui in ecclesiis fu
rati sūt corpus dni vno ppt hoc suspeso

Non est diu q̄ quidam. Iij.
sub schemate religionis uenien
tes in dyocesim coloniensem: in diu
sis ecclesiis corpus dni furati sunt. de
reliquiis uero. ornamentis. calicibus.
libris. sine indumentis sacerdotalibus:
nulla eis cura fuit. Et quibus vnus
in prouincia mea deprehensus. et ubi
nam fecisset corpus dni requisitus:
respondit. Inlutum iactaui illud.
Propter quod miser suspensus: pro
iectus est in cloacam inferni. In pror
ima uero synodo a dno engilberto
episcopo preceptū est: ut in omnibus
ecclesiis dyocesis sue. corpus dni sub
clausura seruaretur. No. Quid est
q̄ heretici hoc sacramentum tam uehe
menter pseqūtur: No Quia fide
les illud ante omnia ueneranturi: idar
co heretici idem sacramentū illis in
odiū maxime exercentur. Multa i
distinctione quinta. capto uicesimo
secdo. de errore hereticorū diuisse me
recolo: et forte minus timeo ne aliqs
ibi posse scandalizari: sed quōquō
dn dictum est sicut testis est michi

dns dixi ad gloriam xpi atq̄ catholi
corum. et ad confusionem hereticorū.
No Satisfactū michi fateor. quantū
gratie mereantur digne cōmunicā
tes: nūc ad indigne conficientes ser
mo procedat. No Prius tibi ex scrip
turis ostendam q̄m periculose. et q̄m
grauiter peccent sacerdotes indigne
conficientes. de sacerdotibus digne
conficientibus. Iij.
Sicut legitur in libro regum
Hozi sacerdos bobus recalcitantibus
ad archam ne declinaret manū ex
tendit: et mox super temeritate eū
dns occidit. Dicitur eadem nocte fu
isse cum uxore sua. Si sacerdos acce
dens ad archam figuralem subleuā
dam ob iam dictam causam morte
multatus est: quid putas pene me
rentur sacerdotes adulteri et fiden
tes manibus uerū xpi corpus tā
gentes: Si iohannes ut ait augus
tinus a puericia in heremo conuer
satus. in utero matris sanctificatus
ausus non fuit illum tremendū et
reuerendū angelis dni uerticem
tangere: quomodo tu peccator et
pollutus. non dico uerticem. sed to
tum xpm deum et hominē nō solū
tangere: sed in ergastulo polluti
corporis quasi includere et incarne
rare presumis: Multa alia contra
malos sacerdotes proferre tibi posse
testimonia: sed magis te edificant
exempla. de sacerdote in hadrian q̄
carbones uiuos est manducare in
In pcepto sacmēti. Iiij.
hadriano uilla dyocesis tre
uerensis. cum quidam sacerdos

qui adhuc unum missam celebraret:
theodericus monachus eberbacensis
in hora sumptionis carbones nigerrimos illum uidit masticantem. Erat
enim sacerdos simplex et rectus: et multa ei diuinitus reuelantur. Existente
me anno preterito cum abbate meo
in eadem uilla. habet enim domus de
eberbacho grangiam in predicta uil
la. et ad eum spectat diuina illic pro
curare: retulit nobis magister gra
gic dicens. Tantum petunie oportet
me dare predicto sacerdoti. ne ecclesia
diuinis careat: est enim homo uite p
uerse ac luxuriosus: tres missas fre
quenter in die celebrans. Cui abbas
respondit. Prius et darem pecuniam
ne celebraret. Qui enim manducat et
bibit indigne: iudicium sibi manducat
et bibit. No Quid significat q carbones usus est manducare: Sumunt
ne mali corpus dni: No Sumunt si
cut et boni: sed tantum sacramentaliter.
Carbonem ignis creat: et est carbo ex
cinctus ignis uiuentium. Q' enim
indigne xpi corpus tractat et manducat. gehennam sibi preparat: et nisi de
tanta culpa penitet: erit in combustionem et cibus ignis eterni. de sacerdote
frisone qui calcauit super corpus
Retulit michi anno dni. lv.
Preterito prelatus quidam reli
giosus de partibus frisie rem mirabilem
hortendam de quodam sacerdote. Habebat enim manus tam tremulas. ut
corpus dni non nisi per fistulam posset
sumere. Die quadam cum ex eius ma
nibus sacramentum super terram cecidisset: timens ne ab aliquo posset uideri
qui culpam proderet: timens etiam
ecclesie sue plus quam anime: pede illud
dicitur conculcasse. No In omnibus
xpi passionibus non legi talem contemptum. No Idcirco dicit augustinus super illum locum. dederunt in escam meam
fel. de crucifixoribus eius. Quibus si
miles sunt indigne inquit sumentes
et conculcantes. Grauius enim peccant
contemnentes xpm regnantem in celis.
quam qui crucifixerunt ambulantem in
terris. Qz uero ab eis conculcatur:
alibi dicit. Conculcat xpm qui libere
peccat. et qui eo indigne participat.
No Si mali sacerdotes xpi corpus in al
tari ut michi uidetur crederent: nunq
talia presumerent. No Quidam crediderunt
quidam no crediderunt. Vt enim taceam de
malis: de bonis sacerdotibus referam
tibi exemplum. de petro medico qui
sub specie pais eum credidit esse sacrum
Cerno non rem sacramenti. lvi.
Colonie in ecclesia sancti Andree
canonicus quidam extitit ordine sa
cerdos. arte medicus: nomine petrus.
Cum die quadam quidam ex eius conca
nonicis infirmus. eo presente esset com
municaturus. et ei sacerdos diceret:
credis hoc esse uerum corpus dni quod
natum est de uirgine. et pro te passum
in cruce: et ille respondisset. credo. pre
fatus petrus utrorumq uerba notans
expauit. Postea solus conuenit e
ui hardinum scolasticum ecclesie. qui et
ipse communion intercerat. aut. Interro
gauit sacerdos infirmum illum bene. et
respondit ille bene: Etiam inquit. Q'
aliter credit hereticus est. Tunc petr'
eiulans. pectusq tundens. exclama

ut dicens. Ve michi misero sacerdoti;
quomodo hactenus missas celebraui? Ha
usque ad hanc horam putabam speciem
panis et uini post consecracionem
tantum esse sacramentum. id est signum
representacionem dominici corporis et san
guinis. Postea uero ad delecionem eius
dem ignorancie que uinum erat crassa
in honore beate marie magdalene. in
stolgingasse capellam et hospitale
in quibus nunc habitant predicatores
edificauit. Si uero sacerdos litteratus
et bone admodum utte, sic errare potu
it, "quidicam de ideotis et malis". no
Si xpc in altari tam a malis quam a
bonis tractatur et sumitur: puto q
malos nalde indigne respiciat. No
Respectus xpi non potest esse sine mi
sericordia secundum subsequens exemplum:
quod periculosius est facem auertit
abeis. de sacerdote malo a quo ihesus
xpc in missa facem auertit. Ivii.

Sacerdos quidam cum missam
diceret. et xpi corpus in manibus
haberet: quidam ex circumstantibus
in manibus eius puerum uidit facie
ab eo auersa. Quod ubi agnouit:
auersionem eandem merito peccatis
suis imputans turbatus est; ita ut
dicere posset cum psalmista. Auer
tisti faciem tuam a me. et cetera. Spe
ro q postea uitam suam emenda
uerit. Nubuldam etiam sacerdoti
bus indigne conficientibus. pius
dns sacramentum subtrahit: ne sibi
ad iudicium illud sumant. De erwino
sacerdote q corpus dni in missa pdidit

Quidam sacerdos . Ivii.
nomine erwinus. coloniie in
ecclesia bti petri ad altare sancte cru
cis missas celebrare consueuit. Hic
cum die quadam post factam trans
substanciacionem hostiam deponeret:
de altari rotabatur. Quam cum ubi
que circa altare quereret. et populus
cum eo: non est inuenta. Haut dubi
um quin per manus sanctorum an
gelorum perlata sit in sublime altare
dei: ne sacerdos luxuriosus eam su
meret ad suam dampnacionem. Ha
bebat enim concubinam suam ma
nifeste. Simile habes in distinctione
secunda. capto quinto. Alij sunt sacer
dotes circa sacramentum altaris tam
negligentes et tam indeuoti. ut ex
consuetudine corpus dni conficien
di. a cibis alijs non discernant. de
damele abbe q in calice reperit crudam

Abbas daniel carnem. Ix.
de sconauia cum prior esset
apud nos: sicut ipse nobis retulit
celebrandi gracia capellam sancti
reynoldi que sita est iuxta ecclesiam
sanctorum apostolorum in colonia
intrauit. Qui cum sacerdotalibus
fuisset indutus. et populus adau
diendam missam per uolam cinu
catus: cum calicem prepararet. par
ticulam crude carnis illi intrinsecus
reperit adherentem. Territus nalde
cum deliberaret utrum sibi esset cele
brandum uel cessandum: populum
timens scandalizare si uestes emu
ret. panem calice superposuit. uinum
et aquam infudit; sicque celebrans
totum simul sumpsit. Ducta missa
requisiuit ab inclusa cui calix com
missus fuerat: quis nouissime in

eodem calice celebrasset. Que respondit
Dñs talis ex nomine eū designans. E
rat enim dicte ecclesie sanctorū apl̄orū
canonicus. sacerdos secularis minis:
modicū uel nichil habens religiositā
tis. deuocionis. sine diuini timoris.
Ego puto me eidem misse interfuisse
Confessus est nobis prefatus daniel
et si tūc non michi: mūqm̄ se in aliq̄
missa tantū habuisse consolacionis
ante uel postea quantū in illa. Poste
a cum idem bertolfus hospitaretur
apud nos abbas noster negligentia
am ei rectauit: sed nescio qualiter
deo satisfecerit. No Melius esset tā
misere uite sacerdotibus tactis ūbis
et remota intencione simulatorie
celebrare. No Plus istos quedam
auctoritas ōtert peccare: quia michil
simulatorie uel aliter q̄m institutū
est in ecclesia in hoc sacramēto fieri
debet. Idem sentiendū est de hijs qui
sine ordinibus celebrant. No. Vnde
hoc probas? No Ozias rex iuda cū
ex nimio feruore deuocōis officium
sacerdotale sibi usurparet: a dñō le
pra percussus est. Non puto quin mul
ti fuere sub eo mali sacerdotes ĩdigne
offerentes: qui tamen puniti nō sūt.
Ex pena cognoscitur culpa. Audi de
hoc recens exemplum. de sacerdote
sine ordinib; celebrante cui sac̄ ignis
Sicut michi mani exussit. Ix.
Rectauit idem daniel suppditus
clericus quidam quādo parisius stu
diuit horrendū satis spectaculum ĩ
ecclesia sancte dei genitricis marie
populo prebuit. Nam sacer ignis pe
ne manus eius deuorauerat. Quem
secretius cum campanarius interro
gasset: sacerdos subiūxit. Nimiquā
sacro crismate manus iste perunete
sunt. Sentiens ille spiritu prophetico
se deprehensum: confessus est culpam.
Quantū xpō tanta presumpcio displi
cerat: sequens exemplū manifestat. Jt
de alio qui sine ordinibus celebrans
crucifixū uidit lacrimātem. lxi.
Diaconus quidā steinueldensis
de ordine premonstratensi. ger
hardus nomine apostotans. circa ſ
tuc tempa se ordinē sacerdotalem
suscepisse fuerit: et colonie in basilica
sancti michaelis que in porta martis
posita est. quasi primā missam instru
ente cū sacerdote miserrimus celebra
uit. Ego eidem misse tunc scolaris in
terfui et multas recepit oblaciones.
Confessus est postea sacerdoti qui ei
astitit. a quo ego audiui: q̄ quotiens
se uertit ad populū. crucifixū contra
se stantem uidetur lacrimantē. Est
eiūs ymago eadem antiqua et sculp
ta: magna satis. Nam pius dñs q̄
olim fleuit super malicia ruiture
ciuitatis hierusalem: et de presump
cione tanta lacrimari dignatus est.
Ex lacrimis uero ymaginis diuine
considerans magnitudinē culpe. pe
nitencia ductus sedem apostolicam
petiit: et in eadem uia uitam finiuit.
Hec dicta sufficiant de sacerdotibus
indigne conficientibus. De indigne
sumentibus aliqua tibi dicam exem
pla. Quomodo eucharistia sumi
n debeat. Ixii.
Herodo precepit dñs agnū paschā
lem comedi assum igni: et cū lactucis

agrestibus, renibus q̃ succinctis. Si de agno figurali per significationē hec precepta sunt: quomodo aliquis audebit accedere ad eum uerum agnum sine igne caritatis: sine amaritudine cordis. et castitate corporis? Nychodemus attulit mirre et aloes q̃si libras centũ. et uuoluunt dñm syndone munda. et posuerunt in monumento nouo in quo nondũ quisq̃s positus fuerat: et tu quisquis in peccatis es sine mirra et aloe. id est sine amaritudine penitentie. cordis q̃ contritione. dñm in sepulchro fenido reponis? Agnus paschalis decima die mensis tollebatur: et quartadecima immolabatur: per quod ostenditur q̃ non debet accedere ad eucharistiam. nisi qui impleuerit precepta decalogi et ꝓcepta quatuor euangeliorum. Audi mihi quid meretur indigne cõmunicantes. De cõuerso uiriato q̃ eardones sumẹ uisus ẹ loco sacramẹti.

In hẹ mente cõuersus quidã. Ierũ. fuerat nomine uiriatus. Hic ante conuersionem male uixit: et in ordine se modicũ emendauerat. Die quadam cum iret ad sacram cõmunionem cũ ceteris fratribus: in hora illa qua ei sacerdos corpus dñi porrigebat. alius quidam conuersus religiosus uidit in os eius mitti non sacramentũ sed carbonem nigerrimũ. Racionem supradictam capl̃o quinquagesimo quarto. hic assignat. Quoniam dñs corpus suũ sumere non sinit: ut culpam eorum manifestet. De mõcho proprietario qui corpus dñi nri ihũ xpi sumere nõ potuit. Ierũ.

Vir duo annis sunt elapsi q̃ cõuersus quidam de ordine nro grauiter infirmatus est. in pictauia domo que dicitur fumoringens. Cui confessionẹ cum abbas audiuisset. eiq̃ satis diligenter ad emũdationem conscientie monuisset: allatum est ei corpus dñi. Quod quidem aperto ore suscepit: sed os ad manducandũ claudere non potuit. Mirantibus uuiuersis qui aderant. sacerdos sacramẹtum extraheens alteri dedit infirmo: quod ille deuote satis sine omni ꝓpedimẹto suscepit. Non multo post conuersus idem mortuus est: et causa salutem eius ꝓpediẹs declarata est. Nam q̃q̃ solidi non argentei. sed ferei. cum esset abluendus circa eum inuenti sunt. Non enim ei licuit habere pecuniam. Et glorificauerũt deum uidentes hec. Ad mandatum uero abbatis i cãpo sepultus est et super eum idem solidi proiecti: dicentibus omnibus qui aderant. pecunia tua tecum sit in perditionem. Hec cum idem abbas rectasset in proximo capl̃o generali: subiunxit. Et ut sciatis nullã fuisse infirmitatẹ in causa. quare corpus dñi sumere non posset; eadem die galliniam integram comedit. Ecce nunc tibi iam satisfactum q̃ sub specie panis siuerũ corpus xpi. et sub specie uini post consecrationẹ uerus sanguis xpi: et q̃ digne confitẹtes atq̃ sumentes meretur gratiã: indigne uero culpam. No. Etiam si de hiis dubitassem: amodo dubitare non possem. No Dicam tibi

m fine mic huius distinctionis intui
do placeat si mundi et solluente fiant:
que tanto sacramento fuerunt necess
saria. De hostia que in bell de corpali
resiluit ob uermes ei ea deductu. Ixv
Circa hoc biennium uicta colonia
m uilla que belle uocatur. gest
tum est quod dico. Die quadam cu
sacerdos missam celebraret et dicto e
wangelio ut secularibus mos est. mi
nistrante scolare hostiam patene su
perpositam super corporale locasset:
mox illa resiluit. Putans hoc sacer
dos casu accidisse neqz hostiam bene
locatam. denuo eam superposuit: q
remocius eo intuente resiluit quam
prius. Cumqz tertio id temptasset;
quasi turbine impulsa proiecta est
de altari. Quo uisso territus est ualde:
et se tanto ministerio indignum repu
tans. precepit scolari. ut eadem hostia
reseruata aliam superponeret: qm
et consecrauit. Ducta uero missa col
lens secum hostiam predictam colo
niam properauit: inuenienscqz p
ores apud sanctos apostolos hostiā
es ostendit: quid de ea actum sit re
atauit. Cunctis causam mirantibz
unus clericorū hostiam contra lucē
leuans: maculam in ea contemplatus
est. Quam cum in aspectu multorum
fregisset: cimex qui vulgo pediculus
parietinus dicitur. apparuit in ea
deductus. Et glorificauerunt deū om
nes qui aderant. Hanc dubiū quin
a sanctis angelis reducta sit: qui nō
sunt passi. ut panis tam fetido ver
miculo corruptus per ministerium
sacerdotis transiret in corpus dni sui.

Helwicus prior monasterii sce walburgis. testatur se eandem hostiam iu
disse. Sacerdos adhuc uiuit: qui mi
chi minus credit interroget illum. Vi
des quanta sit negligentia sacerdotū
nostrorum: Olim sacerdotes legales ad
panes propositionis agros xpi excol
ebant: seminabant. triturabant.
molebant. purgebant. panes forma
bant. et coquebant. Erant qz de simi
la mundissima. Attamen in illis pani
bus sola erat figura. Heu modo pa
nes sub quibz est ueritas id est corpus
xpi post consecrationem. modo pnsunt
formant et coquunt negligenter uero
res campanarium: et ideo tales euen
iunt negligencie. Vnde cum abbas
noster die quadam celebraturus essz
missam in quadam ecclesia. et essent
hostie nigerrime: aut campanario.
De quo grano sunt hostie iste: Res
ponente illo. de auena. noluit celebra
re: ualde arguens illum. dicit qz nuq
id fieret. No Quid sentendum est
de spelta: No Requisitus de hoc ho
papa honorius per litteras cuiusda
abbatis ordinis nri. respondit. spel
tam magis pertinere ad ordeum qm
ad triticum. De corporali uero rem eam
referam exemplum. De corpali quod
ob tactu seminalis spregnate sangui
nem contraxit maculam. Ixvi.
In domo quadam sancti monialium
cum custos cenobij eiusdem feminā
religiosa. die quadam corporale la
uisset: iumenta quedam que ei
ad solacium fuerat deputata cum ca
lotum extendit ad siccandum. Ad
cuius tactum mox macula sanguis

apparuit. Qua uisa custos uerum
corporale lauit et maculam abluit:
sed mox ut iuuencula manu apposu
it. mox eadem apparuit. Delatum est
miraculum ad magistram: musicete
sunt oraciones. reuelata est causa:
quesitum est et inuentum. fuerat e
nim impregnata occulte: et ideo tac
tu corporalis indigna. Quamtum deo
mundi manus placeant ad idem mi
nisterium. sequens docet exemplum.

De corporali quod godeschalcus p medi
um et diuina uirtus reparauit.

Godeschalcus Capl' lxvii.
De uolimuersheim cuius supra
memini. cum die quadam corporale
cum sacrista extendisset ad polienduṁ.
illud q̃ per medium cinxisset: custos
illud complicans in theca reposuit.
Postea illud explicans cum integrum
reperisset miratus est ualde: sancti
tam predicti sacerdotis illud asseribẽs.
Quantum grate in consecracione vini
tus corporalis meruerit uirgo de qui
do: habes supra in distinctione sep
tima. capl̃o uicesimo. Igitur paschal
rum immolatus est xp̃c. spẽ enim uerus
est agnus: qui abstulit peccata mũ
di. Sine esu huius agni securi non
egredientur de egipto: id est de hoc
mundo. Differencia et modus comes
tionis uetuslata sunt. Sic illum come
dere studeamus. ut eius uirtute de
deserto mire religionis puenire uale
amus in terram uere promissionis.
in qua per ipsum et cum ipso ultimum et
eternum pascha celebrare mereamur.
Amen. Explicit nona distinctio
de Sacramento corporis christi xpi.

Incipit capitula decime distinctionis
de miraculis. Capitulum.

Quid sit miraculum. primum.
a quo uel a quibus fiant. sed
in quibus. que etiam sit causa miraculorum.
De winando qui infra vnam horam
ab iherusalem translatus est in dyocesim
leodiensem. iii.
De monacho idiota qui in somnis
accepit graciam predicandi. iiii.
De clerico qui per minucionem litterata
ram perdidit. et rursum recepit eandem
anno reuoluto sanguinem minuendo.
De conuerso eberbacense cuius v.
tactu infirmi sanabantur. vi.
De monacho contemptore temporalium
cuius tactu uestimentorum infirmi curabantur.
De rustico foruiam in hermersbach vii.
incluso et per sancti Jacobum liberato.
De abbate qui in caritate a viii.
monacho suo admonitus carnes comedit.
De monacho qui carnem fendum ix.
cepit comedere cum abbas suo obedire
noller ad esum carnium. x.
De femina a demonio liberata et
ab eodem ob inobedienciam confracta.
De demone quem albertus xi.
scodehart iocularitter eiecit. xii.
De theoderico milite de culant qui in
fluxu sanguinis laborans sarracenos
miraculose fugauit. xiii.
De milite cuius tunica collecta ob
perfectionem dominicanam repleta est
miraculose. xiiii
De conuerso cuius oracione olla
confracta miraculose reparata est.
De conuerso ob cuius xv
obedienciam pisa in agro sicuans mira
culose uersa est. xvi.